ԺԳ· ՏԱՐԻ 3746 (Ն. Տ.) 21 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 11 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1314 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՂՐԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره ولك غزته سى اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հետեւեալ տան ազդարարական մեկնաններով ալ ընդունուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՆԱՆՍԷՆ

Գիտական աշխարհին համար օրուան մարդն է Տոքթ. Նանսէն, Հիւսիսային Բեւեռի անվեհեր խուզարկուն, որուն վերադարձը ծանուցանեցաւ այս օրերս շահեկան մանրամասնութիւններով։ Իբր երեք տարիէ հետէ ոչ մէկ լուր մը չկար իր կազմակերպած արշաւանքին վրայ, եւ արշաւախումբն ալ կորսուած կը կարծուէր, երբ յանկարծ, քանի մը ամիս առաջ, հեռագրական տեղեկութիւններ փարատեցին ամեն մտահոգութիւն, եւ հիմակ, իր երեւումը խնդութեամբ կ'ողջունուի, մասնաւորապէս գիտականներու եւ աշխարհագրագէտներու կողմէ որոնք կը յուսան նոր լոյսեր քաղել անոր տեսածներէն ու գիտածներէն։ Եթէ Տոքթ. Նանսէն չէ կրցած հասնիլ ճիշդ Բեւեռին, որ ստուերի մը պէս խոյս կուտայ մարդկային գիտութեան առջեւ, գէթ՝ սառուցապատ ծովին վրայ նաւարկելու խնդրին լուծումը կը բերէ իր հետ, — շօշափելի ու փայլուն արդիւնք որ բնաւ չի նմանիր խուսափուկ երեւոյթին զոր փնտռելու կերթայ օդաչու Անտրէն, նոյնքա՛ն վտանգաւոր որքան երեւակայական խուզարկութեան մը ի խնդիր, հովերու քմահաճոյքին թողուած օդապարիկով մը։

Սպասելով որ գիտութիւնը կատարելագործութեան հասցնէ օդանաւորդութիւնը, առ այժմ երկրագունդին անմատչելի ու անծանօթ մասերուն խուզարկութիւնը կատարուած է ու կը կատարուի նաւարկութեան միջոցաւ, զոր ընտրեց Նանսէն, ինչպէս ըրած էին իր նախորդները։ Առաջին փորձը չէ այս զոր կը կատարէ Նորվէկիացի երկրախոյզը. 1890ին հատոր մը հրատարակեց ուր կը պատմէ իր անդրանիկ արշաւանքը դէպի Կրօէնլանտ, որուն ծախքը հայթայթուած էր Օկիւսթէն Կամէլի եւ ուսանողներու ընկերակցութեան մը կողմէ։ Նանսէն իր ուղեկիցներուն հետ անհուն վտանգներու դիմագրաւելով յաջողեցաւ անցնիլ այդ սառնապատ երկրէն որ, — գաղափար մը տալու համար ըսենք, — Ֆրանսայի երկուքուկէս ընդարձակութիւնն ունի. արշաւախումբը ձիւնի փոթորիկներէ պաշարուած, զերօէն 40 աստիճան վար ցուրտի մը դէմ դնելու համար վրան մը միայն ունէր. բայց երեսուներին օրուան մէջ հասաւ արեւմտեան եզերքը, իր ուղեւորութեան նպատակակէտը, անցած վայրերուն քարտէսը պատրաստելով։ Սահմանափակ մտքի տէր մարդ մը պիտի շատանար այս յաղթանակով. Նանսէն աւելին փնտռեց, — Հիւսիսային Բեւեռ երթալ։ Իր հայրենակիցները խանդավառեցան այս գաղափարին. խորհրդարանը կարեւոր գումար մը քուէարկեց եւ անհատական նպաստներ ալ եղան։ 1893 յունիսին Նանսէն Քրիսթիանիաէն ճամբայ կելլար յատկապէս շինուած նաւով մը, Ֆրամ (Յառաջ) որ սառնակոյտներու բախման դէմ պիտի դնէր. եօթը մակոյկներ կցուած էին անոր որոնցմէ երկուքը բաւական մեծ՝ ի հարկին քանի մը ամիս կարենալ նաւարկելու համար. Նանսէնի կենկերանային տասներեկ հոգի, հինգ-վեց տարուան պաշարով. 1893 յուլիս 25ին կը հասնին Նոր Զելանտայի հարաւային կողմը, եւ երկու օր ետք կը հանդիպին առաջին սառնակոյտին, լայնութեան 69 եւ երկայնութեան 50 աստիճանին տակ. քանի մը յառաջացումներէ ետք, ալ լուր չառնուիր արշաւախումբին վրայ. Ֆրամը, իր ուղեւորներով, անհետ եղած էր հորիզոնէն. այս անստուգութիւնը, այս լռութիւնը, տխուր եւ յուսահատական, կը շարունակեն 1894 եւ 1895 տարիներն ամբողջ, ու 1896ի սկիզբները. Նանսէնը կորսուած կը կարծուէր, Բեւեռի զոհերուն կարգը դասուելով. եւ ահա յանկարծ երեւան կ'ելլէ։

Արեւելքի նախորդ թիւերով ծանուցուեցաւ արդէն այդ երկարատեւ արշաւանքին արդիւնքը. Նանսէն չէ կրցած հասնիլ Բեւեռին, բայց շատ մօտեցեր է անոր, երեք աստիճան միայն չափ. իրմէ առաջ ո՛չ մէկ երկրախոյզ այդքան յառաջացած էր։ 1806ին, Սքօրպի հասած էր մինչեւ 82 աստիճան 45 վ., յիսուն տարի անընդհատ յառաջապահներուն գլուխը գտնուելով. Բէննէ ու Ինկլբֆիլտէ ետք, Քէն անուն ամերիկացին Սմիթի նեղուցէն անցնելով, կը յայտարարէ թէ անոր հիւսիսային կողմը կը տարածուի Բեւեռին «ազատ ծովը». 1860ին, Հէյս երկրախոյզը ուժ կուտայ այս ենթադրութեան. ուրիշ մը, Հէլլ, 1871ին կը մեռնի, սառոյցներէն շրջապատուած, առանց սակայն 82 աստիճանը անցած ըլլալու. Մարքամ, աւելի բարեբաղդ, մինչեւ 83 աստիճանը կը հասնի. քիչ մը աւելի առաջ կ'երթայ Լօքուտ, Բեւեռէն 689 քիլոմեթր միայն հեռու գտնուելով։ Վերջապէս, հարիւր վաթսուներկու ուղեւորութիւններէ ետք, զորս յաջորդաբար կատարած էին յանդուգն երկրախոյզներ, անոնցմէ վերջինը, Նանսէն յաջողեցաւ հասնիլ մօտաւորապէս կէտին, մինչեւ 86 աստիճան 14 վ։ Բեւեռը գտնուած կրնայ համարուիլ այլ եւս։

Գիտական աշխարհը անձկութեամբ կը սպասէ քաջարի երկրախոյզին հրատարակելիք տեղեկութիւններուն, ցամաքային ու ծովային գիծերուն պատմութեանը որոնցմէ անհուն օգուտներ կը սպասուին հին ու նոր աշխարհներուն համար։

Մենք, հեռուէն, արձագանգը տալով այդ լուրերուն ու հրատարակութիւններուն, հիացում միայն կրնանք ունենալ Նանսէնի եւ իրեն պէս երկրախոյզներուն, գիտութեան հերոսներուն նկատմամբ, որոնց կեանքը, գործերը, յարատեւութեան ոգին ու մտաւորական բարձր ըմբռնումը՝ նոյնքան հզօրագին ու ներշնչող օրինակներ են մարդկութեան համար ընդհանրապէս, որքան անոնց գիւտերը թանկագին՝ գիտուններուն համար մասնաւորապէս։

ԼՔՈՒԱԾ

Օգոստոս մէկ։ Խեղդուկ տաք մը. օդը ամբողջ խիտ զանգուած մը կարծես, գետինի մօտ կարմրագոյն, ամպերու տեղ մշուշ մը. որուն ետեւ կարմիր արեւ մը կրակի շառաւիղներ կը հոսէ. ոչ թռիչ, ոչ ճիչ, ոչ ալիք, ոչինչ։ Ծովի լայն մաս մը՝ Պանտրմայի ու Գաբուտաղի մէջտեղ՝ կրակոտ այդ արեւին տակ ծուլօրէն կը քնանայ. Սոսկալի հանդարտութիւն մը, պօղի մը պէս թմրած, անշարժ, ծո՛վը՝ խաժ ալեաց ու յարաշարժ փոթորիկներու։ Զենիթէն իջաւ կամաց կամաց. Վերջալոյսի տրտմութեամբ, ծալլեց ճառագայթները ու թողուց որ գիշերը գայ։

Իրիկուան դէմ գացին, հորիզոնին հեռաւոր գալարներուն մէջէն՝ սեւ բիծերու նման՝ արագիլներու անհուն խումբերը, իրար խառնուած, երջանիկ զոյգերը, որ ծիծառներուն հետ աչնան լացերէն ու ձմրան ձիւներէն հեռու կը փախչին, գարունէ գարուն։ Կեանքն ալ անոնցն է։ Կը սիրեն յաւէտ տեղերը ուրկէ անցած, գացած է մարդ էակը, փլած որմեր ու բնակարաններ, ուր մենութիւնը կը թափառի, հոն կը թառին արագիլները, ու կը մնան քանի մը ամիսներ, ցուցնելու համար թէ տակաւին իրական երջանկութիւնը տաքուկ բոյներուն մէջ կը բնակի։

Սենեակիս տանեաց գագաթը բոյն մը մնաց։ Սիրելի ձայն մը պակսեցաւ՝ դէպ ինծի այնպէս կուգայ, երբ քանի մը առտու կայ որ ալ չեմ լսեր իր երկար ու գլտորող կափկափը։ Աչնան անձրեւը պիտի աւրէ ցախերով ու քուրջերով հիւսուած ատ բոյնը ու գալ տարի ուրիշ զոյգ մը դուցէ գայ, մէկ երկու ամիս, ու մեկնի նորէն։

Նաւամատոյցին վրայ իրար անցնող ամբոխ մը կընդհատէ խորհուրդիս ընթացքը։

—«Սեւ Ծովէն եկեր են, փոթորիկէն ազատուած։»

Ես ալ կը մօտենամ ամբոխին։ Հեռուէն զոյգ մը նաւակ, ծովին վրայէն կը սահին։ Երկու կողմերէն թիակները խառն անհամաչափութեամբ մը կ'ելլեն ու կը մխրճին ջուրին մէջ։ Ակամայ վրդովում մը կըզգամ, կ'ուզեմ որ շուտ գան ատանք։ Կ'երեւնան արդէն, մէկ, երկու, երեք, ընտանիք մը ամբողջ, նաւակներու մէջ՝ Սեւ Ծովին կոհակներուն վրայէն անցած։ Կարմիր մազեր ունին, արեւէն այրած ճակատներ։ Մօտեցան։ Եկան։ Երկար հասակ մը կը տնկուի ծովափին վրայ, վիզը ծուռ. սակայն։ Մէկ նաւակին մէջ քանի մը սիրուն մանուկներ։ Աղջիկ կին մը դեռատի, կըքած առարկայի մը վրայ, զոր չեմ տեսներ. քովը ուրիշ մը, մեծ մայրը խորշոմած, խամրած, ծալլուած այտեր, չիրմին այնչափ մօտ, իբր թէ մահուան դեղին կանթեղին ցոլքերը արդէն ինկած ըլլային այդ դէմքին վրայ, որ ալ չի շարժիր եւ հատած է։

Բան մը հարցնելու չի մնար։ Այդ առաջին հասակէն խուլ հեծկլտուք մը կը թնդայ։ Այդ հուժկու մարդը կուլայ։ Հետաքրքիր եւ աւելի մօտ։

Իջաւ նաւակ, չարժեց կինը, եւ պահուած առարկան առաւ՝ կուրծքին վրայ սեղմ, մէջքը կոտրած ցամաք ելաւ։ Պըզտիկ, ութամեայ աղջիկ մ'էր։ Կարմիր մազերը, երկար, հօրը թեւերուն վրայ ինկած եւ անկէ ալ օդին մէջ առկախ, ցիրուցան կը ծփային։ Ոտները մանրիկ, սիրուն եւ լոյսի չափ սպիտակ, իբր թէ չուշանի վրայ քալած էին շարունակ։ Ճակատը կարմիրի վրայ բարակ դեղին մը անցած։

Մեռած էր։

«Քանի մը ժամ առաջ կ'ապրէր տակաւին» ըսաւ հայրը անսովոր ու նուաղած շարժումով մը, որ կը ցուցնէր թէ ատ լեռներու զաւկին համար արտասուելը սովորական բան մը չէր։ Կուրծքին վրայ կարմիր մազերը կը խաղային։

Կնոջը հետ միասին գացին, Մարիամին դիակը տարին։ Նաւակներուն քով կեցայ ես։ Մէկուն մէջ անմեղուկ մանկութիւնը իր ժպիտներով, միւսին մէջ ապրած ու մոխիր դառնալու մօտ կեանքը մեծ մայրիկին, ճակտին վրայ դեղին նշոյլները մահին։

Երկու ժամէն ետ դարձան, Մարիամը մութին մէջ մինակ թողած։

Քաղաքի ջուրերը կը շարունակեն իրենց ճամբան, ափունքին կեանք ու գարուն բաշխելով։ Մարիամ՝ ծիծեռնակ գարնան՝ դէպի հարաւ ելաւ, հիւսիսի լեռներէն։ Հոս՝ պիտի չի լսուին իր ճռուողները եւ ալ պիտի չի դառնայ։

Ալիքներուն վրայ ծփացող նաւակէն, չէր սպասեր ցամաքին, թռե՛ր էր։

Գիշերը ժամը 3ին նաւակները ճամբայ ելան։ Նաւամատոյցին ծայրը կեցայ մինչեւ անհետացան անոնք մութին մէջ։ Ցերեկի հանդարտութիւնը տեղի տուած էր փոթորիկին, որ ամպերով կուգար։ Ալիքները իրարու ետեւ թաւալիլ սկսան։ Հունա՛, կապոյտ ջուրերու տակ պահուած ժայռի մը վրայ կարմիր կանթեղ մը կը տատանի։

Հոն կեցայ երկար ատեն։ Նայուածքս մութին մէջ կը կորսուէր։

Նաւակները կը ծփան հիմակ՝ իրենց մէջ լացող հոգիներով։ Մարիամը հանդարտ պառկած։

Պանտրմա Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆրանսական Ակադեմին ընդունեց 100 հազար ֆրանքի կտակ մը զոր ըրած էր Պ. Ժիւթօ-Տիւվինեօ, անոր եկամուտովը գրական մրցանակներ հաստատելու համար որոնք ամեն տարի պիտի նուիրուին բարոյական նիւթերու վրայ գրուած հեղինակութեանց։

* *

«Մօէդ է Շանտօն» հռչակաւոր շամբանեայի գործարանին տէրը, Պ. Օգան-Մօէդ մեռեր է նախորդ շաբթուն Էբերնէյի մէջ (Ֆրանսա)։ Այս գործարանատէր, անվերջ բարեգործութիւններէ զատ զորս ըրած է շարունակ, հիւանդանոց մը հիմնած է իր ծննդավայր քաղաքին մէջ։ Իր մահէն քիչ ժամանակ առաջ, առանց անունը յայտնելու՝ 400,000 ֆրանք նուիրած էր այդ հիւանդանոցին, եւ իր կտակին ալ 600,000 ֆր. թողած է անոր։ Ասկից զատ 100,000 ֆր. կտակած է Էբերնէյի աղքատախնամ վարչութեան եւ դարձեալ 10,000 ֆր. աղքատներուն բաժնուելու համար։

ՏԻՐԱՑՈՒՆ ՈՒ ԺԱՄԿՈՉԸ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ.

Օգոստոսի 2ն էր։ Համբարի դաշտի արտը պարտէզի մը համն կուտար, արեւելուց ծաղկի, կիւրճի կլկի, գետնախնձորի ցողուններն կանաչ պուրակ մը ձեւացուցեր էին բանճարանոցի մէջ, որոյ բոլորտիքը ցանկի նման բռնած էին դդումի լայն տերեւներն, իրենց դեղնորակ ծաղկներով։ Ձմերուկն, կոր եւ վարունգ հասեր էին, եւ գեղացի յաճախորդներն էլ պակաս չէին։ Պարտիզպաններն (պօսթանճիներ) շիներ էին իրենց փայտէ խղիկն, կամ ինչպէս իրենք կանուանեն հոլիկը, ուր պիտի մնային գիշեր ցորեկ ձմերուկներն եւն. պահպանելու։ Գիշեր ժամ 4ին կերթար՝ Խղիկի առջեւ թիթիրնէ կրակ մը կը վառէր, եւ Մանկէն ու Խաչէն՝ չիպուխնին վառած՝ անոր մօտ կը ժղէին։ Յանկարծ ոտքի բոքատոց մ'եկաւ, եւ գեղացի մը՝ Վրդօն՝ երեւցաւ հոն, ու դեռ կրակի մօտ չհասած՝ «Խաչէ՛, Մանկէ՛, կանչեց, ելէ՛ք, ելէ՛ք, Աստուծոյ սիրուն, Աստուր չա՛ռ հիւանդ է, իր մայրն կըսէր, շուտով թող Մանկէն առնէ գայ, որ հասնի թիւմ ենէ, թէ ոչ տղան չազատիր»։ Երկուքին էլ ծնկներն կոտրեցան։ Խաչէն ծեր էր, էլ խելք չկար գլուխ։ Կոր ձմերուկ մոռցան, եւ իրարու ետեւ՝ թրթափ ընկան գեղի ճամբան։ Սրգօյի լարած մէկ թակարդն էր այդ եւ յաջողեցաւ։ Երբ ժամկոչներ գացին՝ Սրգօն եւ Եղօն, որ կսպասէին պօսթանի քով՝ 10-15ի չափ գոմէշներով ինկան բանճարանոցի վրայ։ Սրգօն՝ անդադար՝ այդ գոմէշներու խումբը կը դարձնէր արտի մէջ՝ վերէն վար, որք ուտելով եւ ջախջախելով կը փճացնէին։ Իսկ Եղօն գերանդի մը ձեռք՝ չտապ չտապ թանթերն կը կտրատէր։ Վրդօն արդէն ապուշին մէկն էր, Մանկէի եւ Խաչէի հետ ետ դարձեր էր։ Մէկ ժամուան մը մէջ՝ սեւ գետին դարձաւ արտը։ Երկու պարտիզպանք թէեւ գիշեր վերադարձեր էին, սակայն առաւօտ միայն հասկցան եղածն, եւ տխեցին գլուխնուն։ Ի՞նչ օգուտ, դատք ու դատումէն զրկուած էին։

Աչնան կէս օր մ'էր, արեւոտ եւ անուշ օր մը, հինգ ճամբորդներ Սեւբերդի ձորու ճամբայով կը մեկնէին՝ Պուլանըքի վրայէն խարիպութիւն։ Տ. Ղուկաս Ս. Աղբերիկէն եկած էր առանց հրամանի, գտած էր Մարգարը։ Երկուքն ալ աւուր ապուէն չունէին։ Նոքա գիրն ալ առնելով հեռացան գեղէն եւ այդ ձորի (Կէլեռըշ) մէջ՝ իբրամէ պէխապար՝ պատահեցան Մանկէին եւ Խաչէին, որք կերթային իրենց ձմրան հաց պատրաստելու։ Զրկողն եւ զրկեալն՝ հիմնին ալ է՛լ վիճակակից էին իրարու։ Գացին։

Մանկէի տղան կը շարունակէր իր հոտաղութիւն։

Նորա տեսքն գլխիչ, եւ խօսուածքն մոգական բան մ'ունէր մանկական այդ ակումբին մէջ։ Նա մարմնացումն է մանկական անմեղութեան, անյիշաչարութեան եւ ընկերսիրութեան։ Հոտաղներ մինակ չէին յարգեր զինքը, որոնց կը պատկառէին, կ'ակնածէին իրմէ, անոնց աչքին կը թուէր սուրբ մը, հրեշտակ մը, զոր Աստուած ղրկեր էր իրենց մանուկ սրտերու սերմանել սէր եւ քաղցրութիւն։ Սիրոյ ոգի մ'էր, որ հոտաղ մանուկներու մէջ կը դնէր, եւ կը սնուցանէր համերաշխութեան զգացումներ։ Նա կը գթար, կը կարեկցէր իրմէ տկարներուն, խեղճերուն, ցաւագարներուն, օգնելով անոնց անձրեւի եւ ձիւնի ժամանակ։ Շատ անգամ կը շալկէր անոնց վռնիկ (տկար, նորածին) գառնուկներն, ջրերէ, հեղեղներէ ազատելու համար, նա կը պաշտպանէր իր ընկերներէն այն ամէնքն որ կը նախատուէին տարապարտուց։

Անոնց հասակակից, այլ ալեւորի մը պէս կ'ազդէր ու կը սաստէր անոնց, եւ գեղացի մեծ համբաներու տղայք՝ ժամկոչի լաճին աշակերտներ դարձեր էին։

Վարմարի հոգին խորապէս վշտացնող մը կար սակայն։

Սարգսի տղան, Մօսօն։

Նա տատասկ մ'էր վարդերու մէջ, որոմ մը ցորենին մէջ։

Իր լրբութեան, անբարոյականութեան եւ չարութեան սայրասուր փուշերը միշտ կը մխէր այդ մանուկներու անմեղ սրտերուն մէջ, նա արհեստ մ'ըրած էր վատութիւնը։ Հրճուանք կ'զգար նեղելով, չարչարելով եւ նախատելով հոտաղները։ Որովհետեւ Վարմարն եւ իր ընկերք մէջին աղքատ դասակարգի հողագործներու զաւակներ էին, խուլ ու մունջ կը մնային անզգամ Մօսօյի բոլոր արարքներուն առջեւ. եւ որչափ անմռունչ մնային, նա առանց երբեք կարեկցելու կամ խղճալու, աւելի կը սաստկացնէր իր պզտիկ խժդժութիւնները, որք անտանելի լուծ մ'էին դարձել մանկանց այս երամին։ Նա կրնար անմեղ տեղը ծեծել, ու պատժել եւ իր ծառայութեանց գործածել անոնցմէ տասն եւ քսանն միատեղ, ու ո՛չ ոք ճնթկաց կրնար հանել։

ԳԵՂԱՄ

ԴԱՍԱՍՐԱՀԱԿԱՆ

Անցեալները Արեւելքի մէջ զանազան կարծիքներ յայտնուեցան դասարանական եւ սրահական դրութեանց վրայ։ Շատեր գնահատելով մէկտեղ դասարանականին առաւելութիւնները՝ դժուարութիւն կը տեսնէին անոր գործադրութեանը մասին։

Խնդիր էր թէ գաւառական նախակրթարան մը որ ունի 6—8 կարգեր եւ խեղճուկ պիւտճէ մը, ինչպէս պիտի ճարէ 6—8 ուսուցիչներ։ Ասոր լուծումը սա կերպով դտայ։

Մեր դպրոցն (Յիսուսեան վարժարան, Ռոտոսթօ) ունէր ընդ ամենը երեք ուսուցիչ եւ վեց կարգ աշակերտ։ Երեք ընդարձակ սենեակներէն իւրաքանչիւրին մէջ տեղաւորեցինք իրարու յաջորդող երկու կարգեր, մին մէկ կողմը, իսկ յաջորդը միւս կողմը, միեւնոյն ուղղութեան վրայ։ Այսպէս ունեցանք երեք դասարան որոց ամէն մէկը կը պարունակէր երկու կարգ, 30—50 աշակերտ եւ ունէր միայն իրեն յատկացեալ ուսուցիչ մը, որ իր երկու կարգերուն բոլոր դասերը կ'աւանդէր յաջորդաբար. դասի կամ աշխատութեան խանգարում բնաւ տեղի չէր ունենար։

Այս դրութիւնը դասարանական եւ սրահականին յատուկ առաւելութեանց հետ մէկտեղ ունի նաեւ հետեւեալները. Ա. Պաշտօնէի խնայողութիւն կըլլայ, Բ. Յարմար դասերը երկու կարգին մէկէն կ'աւանդուին, Գ. Սերտողութիւն ունեցող աշակերտները երբեմն միւս կարգին դասերը մտիկ կ'ընեն ինքնակամ եւ կամ ուսուցչին ազդարարութեան վրայ։

Այս դասասրահական դրութիւնն ըստ իս ամենայարմարն է գաւառներու նախակրթարանաց։

Ռոտոսթօ Գ. Տ.

=)(5)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՀԱՆՐԻ ԿՐԷՎԻԼ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

—Գնդակը սիրտէն անցեր է. մահը վայրկենական եղած է։

—Շնորհակալ եմ, պարոն, ըսաւ Պընուա հանդարտ ձայնով։ Կարծեմ իմաց տալու է ոստիկանութեան, անանկ չէ՞։

Այս բառին վրայ երկու կիները իրեն նայեցան միեւնոյն շարժումով, այն ըզգուանքով զոր ասանկ գաղափար մը կը ներշնչէ ընկերութեան վերին աստիճաններուն վրայ մեծցած կիներուն։

—Բայց այո, պարոն, անշուշտ, ըսաւ փոքր բժիշկը։

Լսած էր այդ ամուսնութեան լուրը որուն վրայ կը խօսէր Թաղն առտուընէ ի վեր առանց իրողութիւնը գիտնալու, միտքէն կանցունէր որ դոյզն արծաթագոյն տարազով կինը քիչ մը առաջուան հարսն ըլլալու էր, անոր նայեցաւ ապշանքով. շատ տժգոյն էր, բայց յոյժ հանդարտ, ու դեռ [illegible] ձեւանցներով...

—Շատ աղէկ, ըսաւ Պընուա կտրուկ կերպով։ Եթէ ինծի հետ գալ կուզէք, պարոն, ոստիկանութեան պաշտօնատունը կերթանք։

—Բայց, ըսաւ բժիշկը, սովորաբար Թաղի ոստիկանապետին կը դիմեն։

—Լաւ, դուք հոն գացէք, պարոն, եւ կատարեցէք ձեր պարտքը։ Ես պիտի ջանամ ոստիկանութեան վերատեսուչը տեսնել։ Պօրանի հարիւրապետին մահը միմիայն արկածի արդիւնք ըլլալով, կարեւոր է որ իմանան...

—Ներեցէք, պարոն, ըսաւ բժիշկը. չեմ կարծեր որ մահը արկածի արդիւնք ըլլայ։

—Ինչո՞ւ, պարոն, հարցուց Պընուա խըրոխտ կերպով։

—Վէրքին երեւոյթին պատճառաւ. զէնքին փողը շապիկին դպեր է, շատ ակներեւ այրուածք մը կայ... Արկած մը չէ...

Պընուա սեղմեց բժիշկին բազուկը, եւ տիրական ձայնով մը.

—Աւելի աղէկ քննելով, պարոն, ձեր կարծիքը ետ պիտի առնէք։ Այս կիներուն ներկայութիւնը ձեզ կը նեղէ, գիտեմ... Տիկիններ, հաճեցէ՛ք դուրս ելլալ, անհրաժեշտ է։

Տիկին Մօնբլար ոտքի ելած էր այն մասնաւոր հպատակումով զոր բարեկիրթ կիները կը ցուցունեն պատշաճութեան վերաբերեալ ամեն բանի նկատմամբ։ Էսթէլ պառաւ կնոջ բազուկը իր թեւն առաւ եւ երկու քայլ առաջացաւ դէպ ի դուռ։

—Ոչ, կեցէք, ըսաւ մեռեալին հօրաքոյրը. թողէք որ համբուրեմ զինքը... Իմ գեղեցիկ Ռէյմոնս, իմ քաջ Ռէյմոնս, իմ եղբօրորդիս, զաւակս... Իր խեղճ հօրը պէս... Միեւնոյն բանը։ Ի՜նչ դժնդակ ճակատագիր։

Անկողնին վրայ ծռած էր եւ համբոյրներով կը ծածկէր անոր դեռ գաղջ դէմքը ուր գերմարդկային հանդարտութիւն մը կը տիրէր։

—Կ'օգտէ, տիկին, ըսաւ Պընուա քաշելով զայն։

—Իսկ դուք, Էսթէլ, չէ՞ք համբուրեր զինքը, ըսաւ տիկին Մօնբլար ցաւագին ձայնով։ Ձեր ամուսինն էր, զաւակս, ձեր ամուսինը Աստուծոյ առջեւ եւ մարդոց առջեւ համբուրեցէք։

Հլութեամբ, թէեւ իր դէմքը սաստիկ տժգոյն ըլլար, մանկամարդ կինը Ռէյմոնի վրայ ծռեցաւ եւ համբոյր մը դրօշմեց անոր ճակտին վրայ։ Առաջինն էր զոր Ռէյմոն կընդունէր անկից, առաջին անգամն էր որ Էսթէլ անոր կը մօտենար։ Ժամ մը առաջ, ամբողջ այդ քնացած հէք էութիւնը պիտի թրթռար այդ թեթեւ հպումէն։ Մանկամարդ կինը ետ քաշեց իր շուրթերը մահուան ցուրտէն. յետոյ, տկարութենէն խղնելով, երկրորդ համբոյր մը դրաւ տժգոյն դէմքին վրայ, մինչ արցունք մը կիյնար զոյգ արտեւանունքներուն վրայ։

Պընուա միշտ կը դիտէր զայն. բժիշկը զարմացած կերեւէր տեսնելով կին մը որ ասանկ պաղարիւն ցոյց կուտար այսպիսի պարագայի մը մէջ։ Էսթէլ, առանց անոնցմով զբաղելու, թեւն առաւ տիկին Մօնբլարը եւ իր սենեակը տարաւ զայն։

Երբ բժիշկն առանձին մնաց Միշէլի եւ Պընուաի հետ, դիակին մօտեցաւ աւելի կատարեալ քննութեան մը ձեռնարկելու համար։ Թէատոր կեցուց զայն շարժումով մը։

—Անօգուտ է, պարոն, ըսաւ. իրաւունք ունէիք։ Բայց, ոչ ոք, բացի մեզմէ,— եւ անոնցմէ որոնք ամեն բան գիտնալու են,— ճշմարտութիւնը չպիտի իմանայ։ Ամենուն համար ասիկա արկած մը պիտի մնայ, եւ ասոր համար է որ հետս տանիլ կուզէի ձեզ։ Մնաց որ աւելորդ է։ Ես մինակս կրնամ պէտք եղածը։ Միշէլ, դուք հոս պիտի մնաք, մէկուն թող չպիտի տաք որ ներս մտնէ, բանի մը ձեռք չպիտի դպցունէք, բան մը կարգի չպիտի դնէք։

—Եւ եթէ տիկինները տեսնել ուզեն հարիւրապետս, հարցուց Միշէլ որուն երեսը դաժան ու մթին արտայայտութիւն մը առած էր։

—Պիտի մերժէք։ Ասիկա հրաման մըն է, հասկցա՞ք։

—Հասկցայ, տեղակալս, ըսաւ պատուական մարդը։

Պընուա դուրս ելաւ հետը տանելով բժիշկը։ Երբ իրենց քայլերուն շշուկը մարեցաւ նրբանցքին մէջ, Նախկին զօրականը հեռացաւ անկողնէն որուն քով կեցած էր, եւ անձկոտ ու մունջ փնտռտուք մը սկսաւ սենեկին մէջ։

—Նամակն է պատճառը, կը մտածէր, մինչ իր քունքերը կը բաբախէին, իր մտքի տարապայման ճգնումէն։ Եթէ կարենայի գտնել այն զարշելի նամակը...

Ուշադրութիւն չըրաւ պահարաններուն որոնք դիզուած կը մնային գրասեղանին վրայ, այլ յամառութեամբ թղթատեց Ռէյմոնին պատրաստած ծրարը։ Երբ համոզուեցաւ որ կասկածելի բան մը չկար անոր մէջ, տեղը դրաւ խնամով եւ շարունակեց իր հետազօտութիւնը։ Հոտոտելով հոտոտելով չմինիին մօտեցաւ եւ նշմարեց Էսթէլի կենդանագրին կտորները զորս կրակը ամենքն ալ չէր փճացուցած։

Հոն ցցուեցաւ մնաց, անխօս եւ գրեթէ առանց մտածելու։ Աներեւակայելի զգուշութիւններով կտոր մը առաւ եւ ուշի ուշով քննեց, յետոյ ճիշդ առած տեղը դրաւ։

Նոյն պահուն ծառաներէն մէկը զոր Էսթէլ կանչած էր պաղ ջուր բերելու համար տիկին Մօնբլարի, շուարած ներս կը մտնէր ըսելով իր ընկերոջ.

—Տեսա՞ր, հարսին շրջազգեստը արիւնոտ է։

Դ.

Ապարանքին մեծ սրահներէն մէկուն մէջ, որ սգապատ մատրան փոխուած էր, կը հանգչէր Ռէյմոն տը Պօրանի մարմինը։

Ամեն երեւակայելի քննութիւններէ յետոյ, Միշէլ իր տիրոջ հագցուցած էր նոր համազգեստը, զոր առաջին անգամ նոյն առտուն կրած էր, եւ զարդարուն անկողնի մը վրայ դրած էին զայն։ Երիտասարդին գեղեցիկ դէմքը բնաւ այլայլած չէր. Էսթէլի արցունքը շուտով չորցած էր մեռելին արտեւանունքին վրայ որ կարծես հանդարտօրէն կը քնանար, եթէ չըլլար սաստկապէս իրար կպած շուրթերուն խիստ արտայայտութիւնը։ Ամուսնութեան առթիւ ամեն տեղ ցիրուցան ծաղիկները ճարտարօրէն կուտակուած էին դագաղին ետեւը, կանանչ պատ մը ձեւացնելով, շուրջանակի կը լեցունէին խուցը, երթեւեկութեան համար լայն ճամբայ մը ձգելով։

Երկար մոմերով զարդարուն ճրագաբաններ ոսկեգոյն ցոլքով մը կը լուսաւորէին աստիճաններուն վրայ փռուած ծիրանեգոյն գորգը։ Պընուա, որ ամեն բան հրամայած էր, սեւ օծոյ ամենեւին չէր ուզած. Ռէյմոն քանի մը ժամ եւս պիտի անցունէր իր հօրը ապարանքին մէջ, իր հարսնեկան պերճանքին շքեղութեանը մէջտեղ։

Քահանայ մը եւ գթութեան երկու քոյրեր կաղօթէին հանգուցեալին մօտ։ Այս միջոցին, Պընուա, Միշէլին հետ փակուած էր բարեկամին սենեկին մէջ, ընկերակցութեամբ Հանրապետութեան դատախազի փոխանորդ Պ. Անտրէ Պօլէնի եւ ամեն կողմ կը փնտռէր սենեկապանին ըսած նամակը, այն նամակը որ, կըսէր, իր տիրոջ մահուան անմիջական պատճառն էր։

Ամեն կողմ խուզարկած էին. սրտաշարժ բան էր տեսնել ամենէն գաղտնի գզրոցներուն, ամենէն թաքուն տուփերուն բացուիլը անծանօթ անձի մը ձեռքէն։ Ընտանեկան նշխարներ միայն գտան, Պօրան զօրավարին իր կնոջ գրած նամակները, բարեկամներու թղթակցութիւններ, ոմանք մեռած, ուրիշներ ողջ, — վերջապէս ոչ մէկ բան որ կարենար բացատրել այսքան տարօրինակ ինքնասպանութիւն մը։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏՈՍ 9/21, 1896

Քաղաքականացոյց

ՉԻՆԱՑԻՆ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ԼԻ-ՀՈՒՆԿ-ՉԱՆԿԻ ՊՏՈՅՏՆԵՐՆ ԵՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոնի թերթ մը հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ Լի-Հունկ-Չանկի հետաքրքրաշարժ պտոյտներուն ու տեսակցութիւններուն մէկ մասը.

«Լի-Հունկ-Չանկ բոլորովին չի յաջողիր արեւուն հետ անկողին մտնելու և արեւուն հետ ելնելու։ Բայց այս է իր գաղափար, առ որ կը ձգտի յար, որչափ է հնար։ Այս սովորութիւն դժուար կուգայ իր ընկերակցութեան յատկացուած Մր. Սքոթի, Մր. Հարդի, և այլոց։ Ասոնք չեն սիրեր անկողնի մէջ թաղուիլ երբ թատրոնք, նուագահանդէսք, հացկերոյթք և այլ գիշերային զբօսանք ամենաբանուկ վիճակի մէջ են։ Ուստի, իր հետեւորդք հարկադրուած են վարժուիլ քիչ քնանալու. Մէկը կ'ըսէ. «Ես հիմա վարժուեցայ հինգ ժամ միայն քնանալու»։ Ուրիշ մը կ'ըսէ. «Կիրակիէն ի վեր ո'չ մէկ գիշեր չորս ժամէ աւելի կրցայ քնանալ, և յոգնած չեմ գտներ ինքզինքս»։ Թէեւ այսպէս կ'ըսէր, բայց յոգնութիւնն իր դէմքին վրայ կը կարդացուէր։ Լի-Հունկ-Չանկի ի պատիւ վերջին օրերս կարգադրուած քանի մը ճամբորդութիւններ շատ յոգնեցուցիչ էին։ Դէպ ի Ուայթ կղզին անցեալ շաբթուան ճամբորդութենէն ետքն երբ պանդոկ ժամանեցին, ապշաւորք զարմանքով տեսան որ Չինացիները մէկիկ մէկիկ կ'իյնային կը քնանային։ Դչ., Լի-Հունկ-Չանկի Ուըլուիչէ դարձին, իր հետեւորդք ոմանք անմիջապէս քնացան։ Այցելուներ եկան՝ հարցունելով Լօ-Ֆէնկ-Լիհ, անխոնջ թարգմանն որ բոլոր օրն ոտքի վրայ անցուցած էր՝ թարգմանելով ու բացատրելով խօսքերն, իրերն ու մարդերը։ Պատասխանուեցաւ այցելուներուն թէ թարգմանը խոր քունի մէջ թաղուած է մինդ-բազմոցին վրայ։ Իսկ Լի-Հունկ-Չանկ քնանալու համար երբեք առիթ չի փախցներ։ Քիչ մը պարապ մնալուն պէս, քունի կուտայ ինքզինք։

Գչ. առաջին անգամ հասարակութեան երեւցաւ առաւօտեան ժամ 10ին. Դչ. գործի ու զուարճութեան սկսաւ 9ին, երէկ՝ 8ին սկսաւ։ Ինք և իւրայինք Պէչմուր շոգենաւը նստան ի Ուէսթմինսթըր, և Թէմզա գետէն դէպ ի վար գացին։ Ն. Վսեմութիւն քանի մը վայրկեան ուշադիր դիտելով Աշտարակի Կամուրջն՝ այս կարծիքն յայտնեց թէ աղուոր շէնք մ'է։ «Լոնտոնի և Հնդկաստանի Նաւային Աւազանաց (Տօ) Ընկերութեան վարչական խորհրդին» հիւրն էր, որ լսելով թէ Մաքսիմ Լէրնտանօթի մարզարանը պիտի այցելէ միջօրէէն ետքը, փափաք յայտնեց որ առտուն ալ Նաւային աւազաններն այցելու շնորհն ընէ։ Չինացի դեսպանը սիրով ընդունեց։ Եարրոուի գործարանին մօտ, չինացի պետական մարդուն սուր աչքը դիտեց լծորդլահալած մը, որ էր Սո-օ Ֆէ, վերջերս Արժանթինի կառավարութեան համար շինուած։ Ուզեց մէջն երթալ և ամեն բան քննել, բայց ժամանակն և ջուրին հոսանքը թոյլ չտուին։ Բարոփներու, Նաւային աւազաններու և մթերանոցներու անհամար շարքէն և նաւակայմերու անվերջ անտառէն վերջապէս ձանձրանալով, Լի-Հունկ-Չանկ իր շուրջը գտնուողներուն հետ խօսակցելու բաղձանքն զգաց։ Նախ և առաջ նկան բրաւ Մր. Արթուր Մարգինոթէլի, և լսելով որ Հնդկաստանէն դարձեր է վերջերս, արծաթ դրամի խնդրոյն վրայ անոր կարծիքն հարցուց։ Բայց Մր. Մարգինոթէլ գրեթէ նոյնքան վերապահութեամբ խօսեցաւ այս փափուկ խնդրոյ վրայ որքան անցեալ օր Անգլիոյ Պանքային տնօրէնները։ Չինացի դեսպանն հաւաստեց անոր թէ սակայն շատ ծանր խնդիր մ'է, յորում Ճարոն, Չին և Հնդկաստան մեծապէս շահակից են։ Լի-Հունկ-Չանկ հարցումներ ըրաւ Հնդիկ իշխանաց կացութեան վրայ, և չքաշուեցաւ հարցնել Մր. Մարգինոթէլի թէ տարին ինչ կը վաստկի և ինչ է իր հարստութեան չափն։ Այս գործնական միջոցին կը դիմէ չինացի քաղաքագէտն՝ Անգլիացիներուն հարստութեան վրայ գաղափար ունենալու համար. զի նոյն հարցումը շատերու ալ ըրաւ, մինչեւ Չինաստանի մէջ կարելի չէ անանկ մը խմանալ, զի եթէ մէկը շատ հարուստ ճանչցուած ըլլայ, դժուարութիւններու կրնայ ենթարկել։

Ապա ներկայացաւ Գնդապետ տէր Բլա Դէյլըր։

Լի.— (կարճ անուն փոխարքային) Որչափ բաժին ունիք Տօքերու Ընկերութեան մէջ։

Գնդ.—Այնչափ բաժին ունիմ որքան պէտք է Ընկերութեան Տնօրէն Խորհրդին անդամակցելու համար։

Լի նոյն պահուն իմացած ըլլալով որ տնօրէն խորհրդոյ մէկ'ուրիշ անդամն 170,000 ոսկւոյ բաժին ունի, հարցուց.

—Անիկա ձեզմէ աւելի քուէ ունի։

=Ո'չ (պատասխանեց գնդապետը ծիծաղելով.) Մեր Խորհրդին մէջ մէկ մարդ մէկ քուէ կ'ունենայ, ո'րչափ ալ ըլլայ բաժիններու թիւը։

Նոյն պահուն Պէչմուր մտաւ «Վիքթորիա և Ալպերթեան աւազանն», ուր շատ մը նաւեր կային։ Ցորենաբարձ նաւերէն ոմանց չափազանց խորութիւնը դիտելով, Լի հարցուց թէ ո'րքան խորունկ է այն աւազան որոյ մէջ կը շարժին և ուստից վար կ'իջնեն ծովուն մէջ՝ փականքներուն բացուելովը։ Երբ իրեն ըսուեցաւ թէ 32 ոտք կամ խըր տասն և մէկ մէտր խորութիւն ունի աւազանը, Լի չկրցաւ իր զարմանքը զսպել։ Երբ կը խօսէր «Թէմսի Երկաթի Գործարանին Ընկերութեան» վարիչ Մր. Արթուր Հիլսի հետ, Պէչմուր անցաւ Ֆուծէ անուն ճարոնական մարտանաւու մը քովէն։

—Մեր Ընկերութիւն շինեց այս նաւը, ըսաւ Մր. Հիլս։

=Որչա՞փ սատակ ծախք եղաւ, հարցուց Լի։

—Եօթն հարիւր յիսուն հազար ոսկի (750,000), կամ անոր մօտ բան մը, առանց հաշուելու սպառազինութիւնը։

=Ճարոնցի կա՞յ նաւուն մէջ։

—Ճարոնէն եկած քննիչ մը կայ, բայց նաւազք և սպայք ամենքն ալ անգլիացի են։

Ուրիշ շոգենաւեր ալ երեւցան, որոնցմէ ոմանք դրօշներով զարդարուած էին։

—Ինչո՞ւ համար կախեր են այս դրօշներն, հարցուց Լի։

=Ի պատիւ Ձեր Վսեմութեան այցելութեան։

—Անանկ է նէ ինչո՞ւ ամենքը չեն զարդարուեր։

=Կը վախնամ որ ամենքը ժամանակին չէին իմացեր ձեր գալուստը։

—Կարծեմ դուք միլիոնատէր մ'էք, այնպէս չէ՞, Մր. Հիլս։ (Այլոնքն՝ ազերլինով միլիոնատէր ըսել կ'ուզէ.)

=(Մր. Հիլս, համեստօրէն,) Ո'չ այնքան։

—Բայց դուք Ռոչիլտներէն աւելի հարուստ չէ՞ք։

=Ո'չ։

—Անոնք առաջին են և դուք երկրո՞րդ էք։

=Կը վախնամ որ անանկ ալ չէ։

Լի-Հունկ-Չանկ լսած ըլլալով որ խմբագիրներն երբեմն կը տեսակցին ասոր ու անոր հետ ու կը խօսեցնեն, Ն. Վսեմութիւն շատ զուարճալի համարեց խմբագիր մը ի տեսակցութիւն կանչել և ինք խօսեցնել զայն։

Մր. Լօ Ֆէնկ Լիւհ հոն գտաւ խմբագիր մը, և ներկայացուց։

Լի.— Քանի՞ տարեկան էք, Տէ՛ր խմբագիր։

Խմբ.—Երեսուն և ութ տարու։

Լի.—Որչա՞փ է ձեր թոշակ։

Խմբ.— Տարին վեց հարիւր (600) անգլ. ոսկի։

Լի.—Ի նկատ առնլով խմբագիրներուն սովորական վաստակն, ինչ կ'ըսէք, սակայն գոհացուցիչ թոշակ մը չէ՞։

Խմբ.—Ոմանք աւելի կը ստանան, այլք սակաւ։

Լի.—Դուք փայլո՞ւն գրող մ'էք։

Խմբագիրը վարանեցաւ պահ մը, և ապա յանդգնաբար հաստատական պատասխան տուաւ։ Փայլուն գրող է եղեր։

Լի.—Այս նաւային աւազաններ իրօք շատ աղուոր են, այնպէս չէ՞։

Խմբ.—Արդարեւ շատ գեղեցիկ։

Լի.—Ատիկա ձեր անկեղծ համոզո՞ւմն է որ կ'ըսէք։

Խմբագիրն հաստատեց թէ իրօք իր համոզումն այս է, և խօսակցութեան վայրկենական ընդհատումէն օգուտ քաղելով, ինքն սկսաւ հարցափորձել.

—Ձեր Վսեմութիւն ինչ կը խորհի Լոնտոնի վրայ։

Լի.—Շատ մեծ, շատ գեղեցիկ, փառաւոր քաղաք է Լոնտոն։ Կ'արժէ որ մարդ գէթ մէկ անգամ տեսնէ կեանքին մէջ։

Խմբ.—Եւ ինչ է Ձեր Վսեմութեան կարծիքը Թագուհւոյն վրայ։

Լի.—Շատ կը սքանչանամ ձեր Թագուհւոյն վրայ։ Իրաւցնէ շատ շնորհալի է։

Օլտ Իւրըն Բայր նաւամատոյցն ելնելով, Լի-Հունկ-Չանկ ընդունուեցաւ Մր. Հիրամ Ս. Մաքսիմի կողմէ, և կառքով տարուեցաւ Իւրըն։ Ժամբան չինացի դեսպանն ուրիշ բանի վրայ չուզեց խօսիլ բայց եթէ գիտութեան և կրօնից յարաբերութեանց վրայ։ Մաքսիմ-Նորտէնֆէլտի թնդանօթից և ռազմանիւթոց ընկերութեան գործարանն իջնելով, Լի յայտնեց թէ քուն ունի, և ընկերութեան գծագրիչին մահիճն իրեն յատկացուցին պահ մը։ Քիչ մը քնանալէն ետքը, Լի վերսկսաւ իր հարցումներուն շարքը։

Հարցուց Տիկին Մաքսիմի թէ... Քանի՞ տարեկան էք։ (պատասխանը չեն գրեր լրագիրք։) ապա հարցուց թէ «Կը հաւտա՞ք աղօթքին ազդեցութեան»։ Տիկինն, իբրեւ ճշմարիտ Անգլուհի, քրիստոնէավայել պատասխան մը տուաւ։ Ցետոյ մարզարանը տարուեցաւ, ուր Մաքսիմի արագահարուած թնդանօթաց զարմանալի արդիւնքը տեսաւ Լի։ «Աւելի արագ կրնա՞ն արձակուիլ այս թնդանօթք,» հարցուց, և քանի մը վայրկեանի մէջ օդը լեցաւ թնդանօթաց հարուածներով, և մուխէն արեւուն լոյսը խաւարեցաւ։

Տեսաւ զՍըր Ճոն Ստոքս, որ սերտ մտերմութիւն ունէր Խարթումի պատերազմին մէջ զարնուած Զօր. Կորտոնի հետ։ Սըր Ճոն ըսաւ թէ ամեն Անգլիացիք սրտայուզութեամբ լսեցին Լի-Հունկ-Չանկի Լոնտոնի մայր-եկեղեցին երթալն և Զօր. Կորտոնի յիշատակարանին պատուանդանին վրայ պսակ մը դնելն, ի յիշատակ այն ծառայութեան զոր Կորտոն մատուցած էր Չինու Տէրութեան զսպելով Թայ-Բինկներու ապստամբութիւնը։

Լի պատասխանեց.—«Զօր. Կորտոն անանկ մարդ մ'էր որուն մեծամեծ արժանիքն ու բարձր ձիրքերը լիովին կը գնահատէի։ Ապահով եմ որ անոր ընկերակից սպաներ ալ, ինչպէս դուք, իրեն պէս բարի մարդիկ պէտք է ըլլաք։»

Ցատուկ կառախմբով Լոնտոն դառնալով, Լի ընթրիքէն ետքն ընդունեց զՇարլիւրապետ Լանկ, որ կը ստանձնէ չինական նաւատորմին վերակազմութեան գործն, որոյ պայմաններուն վրայ բանակցութիւնք եղան։»

ՓԱԿՄԱՆ ԴԱՀԱՃԱՌԸ

Խորհրդարանի փակման առթիւ Թագուհւոյն ճառն, արտաքին և ազգային խնդիրներու ակնարկելով, Մադաղէքնեներուն ապստամբութիւնն հետեւեալ կերպիւ կը յիշէ.

«Կը ցաւիմ որ հարկադրուած եմ հաղորդել ձեզ թէ ծանր ապստամբութիւն մը, որ շատ մը անդուլ մարդասպանութիւններ պատճառեց, յանկարծ ծագեցաւ Մադաղէքնեներու երկրին մէջ, և յետոյ տարածեցաւ Մաշոնաներու երկիրն, ուր նոյն տեսակ խժդժութիւնք գործուեցան։ Ինքնապաշտպանութեան և զսպման գործն անմիջապէս ձեռք առին (անգլիացի) գաղթականք, որք այս առթիւ մեծ քաջութիւն ցոյց տուին և անձնազոհ կորովալից գործողութեամբ մը դէմ դրին վտանգին։ Ցայնմ հետէ անոնց օգնութեան ղրկուեցան անգլ. զօրքեր, որպէս գաղթային ու բնիկ զօրքեր, և վերին հրամատարութիւնն յանձնուեցաւ Զօր. Սըր Ֆրետերիք Քարինկթընի։ Ասոր գործողութիւնք ցայսօր յաջողութեամբ պսակուեցան մինչ, թէեւ փոխադրութեան և պարենաւորման յոյժ ծանր դժուարութեանց պատճառաւ, հետեւանք արշաւախմբին որ երկրին մէջ գտնուող գրեթէ բոլոր դաւաչը փճացուց, զօրավարն հարկադրուած է պէտք եղածէն նուազ թուով զօրք գործածել։

«Վերջին հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ իւր ջանքեր և իւր հրամանաց ներքեւ գտնուող զօրաց ջանքերն իրենց ազդեցութիւնն ըրած են ապստամբաց դիմադրութեան վրայ, և վստահ եմ որ այս վերջինք ի մօտոյ պիտի օգտուին գթութեան առաջարկներէն որք եղան իրենց։»

Թագուհին ի մէջ այլոց կը յիշէ Պարսկաստանի Շահին և Աֆղանստանի Էմիրին հետ համաձայնութեամբ սահմաններու գծումն, Հնդկաստանի Տէրութեան հիւսիս-արեւմտեան կողմը։

Ներքին խնդրոց մասին կ'ըսէ.

«Մեծաւ հաճութեամբ հաւանութիւնս տուի այն նորանոր տնօրէնութեանց որք որոշուած են իմ Տէրութեան Նաւային պաշտպանութեան համար, և փութացուցի ձեր քուէարկած նոր օրինագծերն որք նպատակ ունէին թեթեւցնել մեր երկրագործ ժողովրդոց վրայ ծանրացող տուրք բեռներն, և այս կղզւոյն դուսպաց հօտերը պաշտպանել արջառախտերու ներմուծման դէմ։ Ուրիշ կարեւոր օրինագծեր զորս վաւերացուցի՝ առեւտրական վէճերու կարգադրումը կը դիւրացնեն, նորանոր զգուշութիւններ կը սահմանեն հանքերու մէջ պայթումներու դէմ որոց զոհ գացին շատ մը թանկագին կեանքեր, կը բարեփոխեն գործարաններու վերաբերեալ օրէնքը, նեղ գծով երկաթուղիներու շինութիւնը կը դիւրացնեն՝ առաւելապէս գիւղերու օգտին համար, Իռլանտայի հողային օրէնքը կը բարեփոխեն, և Իռլանտայի մէջ նորանոր դիւրութիւններ կ'ընձեռեն գեղջուկ երկրագործ դասուն՝ հետզհետէ տէր ըլլալու իր մշակած հողին, որով գեղջուկ երկրագործ դասուն հողատիրութեան ընդարձակում կը տրուի։

«Բարեմաղթութիւնս հաղորդելով ձեզ, կ'աղօթեմ որպէս զի Նախախնամութեան օրհնութիւնն անպակաս ըլլայ ձեր աշխատութեանց վրայէն և արդիւնաւորէ զանոնք։»

ՉԱՐԻՆ ՈՒ ՉԱՐՈՒՀԻՈՅՆ Վիեննա ճամբորդութեան պիտի ընկերակցին Լօպանով իշխան և Զօր. կոմս Վորոնցով Տաշքով, կայսերական պալատան նախարարը։

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐԻ մէջ գործերն այնքան ծանր երեւոյթ առին որ Ֆրանսայի մէջ լրջօրէն կը խորհուի երկրորդ բանակ մը ղրկել և նոր արշաւանք մ'ընել կղզւոյն խաղաղացման համար. զի ապստամբութիւնն ամեն կողմ կը ծաւալի, Եւրոպացիք, մանաւանդ Ֆրանսացիք կը զարնուին ու կը կողոպտուին, և վախ կայ որ ապստամբք մեծ քաղաքներուն վրայ ալ յարձակին։ Ռիպոյի և Պուրժուայի դահլիճները կը պախարակուին՝ գրաւման գործը կիսատ թողլնուն համար։ Պէտք է եղեր Հովաններուն ոյժը բոլորովին ջախջախել, ու կառավարական ամեն իշխանութիւն անոնց ձեռքէն կորզել, որպէս զի միւս ցեղերն, որք յարդ Հովաներուն հակառակ էին, կարենան հաշտուիլ ֆրանսական իշխանութեանց հետ։ Միւս կողմէն ալ կը պատասխանուի թէ այն ցեղեր ո'չ մէկ կանոնաւոր իշխանութեան հետ հաշտ են, և Ֆրանսայիք չեն կրնար յուսալ թէ մէկ օրէն միւսը կատարեալ բարեկարգութիւն պիտի կրնան հաստատել կիսովին վայրենի ցեղերու մէջ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Ջէմըսըն պիտի խնդրէ Քրիւկըր Նախագահէն որ խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովին ղրկէ Ճէյմսընի արշաւանքին և անգլ. Ինքնավար Ընկերութեան վերաբերեալ բոլոր թուղթերն որք ձեռնարկուած քննութեան կրնան ծառայել, ինչպէս արդէն կը փափաքէր արժանայարգ Նախագահը։ Սեսիլ Ռոտս ևս պիտի հրաւիրուի տեղեկութիւններ և բացատրութիւններ տալու։ Բայց այս ամեն աշխատութիւնք Խորհրդարանին վերաբացումէն ետքը պիտի կատարուին, տարւոյս վերջը կամ 1897ի սկիզբը։

ԶՕՐ. ՊԱՐԱՏԻԷՐԻ, նախորդ դժբախտ սպարապետն Իտալացւոց ի Հապէշստան, գործօն ծառայութենէ պաշտօնանկ եղած և հանգստեան կոչուած ըլլալով, երեսփոխանութենէն ալ հրաժարեցաւ, և այսուհետեւ առանձնական կեանք միայն պիտի վարէ։ Իւր բարեկամներուն նամակ ղրկելով, կը խնդրէ որ ա'լ իւր խօսքը չընեն հրապարակաւ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ. — Կը հաստատուի թէ Մուզաֆֆէրէտտին Շահ առաջիկայ գարնան Եւրոպա պիտի այցելէ։

Մ. ԼԱՌՕՇ, ֆրանսական ընդհանուր գործակալն ի Մատակասքար, արձակուրդով Փարիզ կուգայ, և հանրային կարծիքն այնքան դժգոհ է կղզւոյն մէջ գործոց վիճակէն որ կ'ըսուի թէ Մ. Լառօշ ալ պիտի չդառնայ հոն, և աւելի կորովի ուրիշ գործակալ մը պիտի ղրկուի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՏԱԳՆԱՊՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ, 20 Օգս.—Ֆերտինանտ իշխան նախարարական խնդիրը լուծելու դժուարութիւն կրելուն պատճառաւ, հիմա կ'ըսուի թէ պահպանողականներէ և ազատականներէ նախարարութիւն մը պիտի կազմէ։ Ջանքով արտաքին գործոց նախարար պիտի ըլլայ։ Ստոյլով պիտի պահէ ներքին գործոց նախարարի պաշտօնը։ Պատերազմական նախարարի պաշտօնը պիտի յանձնուի պալատան բարձրաստիճան սպայի մը։—Բուլղար պատրաստութիւնք կան քաղաքային ընտրութեանց համար որք հոկտ. 12ին տեղի ունենան։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ «ՖՐԱՄ» ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆ ՆԱՆՍԷՆԻ

ՎԱՐՏՕ.—Հեռագրաւ լուր եկաւ թէ Ֆրամ շոգենաւն յորմէ մեկնած էր Նանսէն՝ աւելի դէպ ի Բեւեռ երթալու համար, Սքիէրվէօ հասեր է, դէպ ի Նորվեկիա դառնալով։

ՔՈՆԿՕ ԵՒ ՍՈՒՏԱՆ

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.—Գաղթային պաշտօնարանն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քոնկոյի Պետութիւն արշաւանք մը կը պատրաստէ Սուտանցիներուն դէմ Հասարակածի կողմէն, որոց դէմ արդէն կը կռուին Եգիպտացիք Սուտանի վարի կողմէն։

ՊԵՐԼԻՆ.—Հօէնլոէ իշխան հրաժարական մատուցած չէ կ'ըսեն ոմանք։ Ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ Ջարին այցելութենէն ետքը մնացեր է հրաժարականի խնդիրը։

—Պերլինի ցուցահանդէսին մէջ հաստատեալ Էտիսընեան տաղաւարն հրոյ ճարակ եղաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան երէկ կայս. Պալատ գնաց։

Ն. Սրբազնութիւն իրիկունը Պէօյիւքտէրէ գնաց՝ առժամանակեայ Խառն ժողովոյ ատենապետ Բարձր. Աբրահամ փաշայի ապարանքն և գիշերը հոն անցուց։

ԱԶԳ.

Պէրպէրեան և Վառվառեան երկսեռ վարժարանաց Գում-գաբուի դրան

Հոգաբարձութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել որ՝ երկսեռ վարժարանաց ուսումնական տարւոյ վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Դչ. Օգոստ. 21, և աշակերտք նոյն օրէն սկսեալ պիտի ընդունուին ի վարժարան։

Վարժարանիս ծրագիրը այնպիսի խնամով պատրաստուած է որ՝ աշակերտք շատ դիւրաւ պիտի կարողանան Կեդրոնական վարժարանի Ա. դասարանը մտնել։

Ուսուցիչներու մասին հարկ չկայ ըսել թէ՝ վկայեալ և փորձառու լինելով իրենց վերաբերեալ ճիւղերուն, կարող են լիով գոհացնել իրենց խնամոց յանձնուած աշակերտաց մտաւորական զարգացման պաշտօնը։

Տ.—Մասնաւոր հոգ տարուած է հոգաբարձութեան կողմանէ այնպիսի դաստիարակ — ուսուցչուհիներ ընտրել, որք իրենց ճիւղը լաւ մշակած և արդի մանկավարժական եղանակին հմուտ են։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

Այս փոստհութեամբ մասնաւոր մանկապարտէզ մ'ալ կայ բացուած դպրոցին միեւ յարկին մէջ, և երկու մանկավարժ դաստիարակ—ուսուցչուհիներ յատուկ այս մասին համար կարգուած։

Ուստի ով որ կը փափաքի իւր զաւակը աշակերտ տալ ի վարժարան և կամ ի մանկապարտէզ, պէտք է փութալ ի խորհրդարան Ս. Եկեղեցւոյ Բչ. Դչ. Ուր. առաւօտները ժամը 1էն մինչեւ 3. և արձանագրել տալով իրենց զաւկին անունը՝ ստանալ մուտ տոմսակ։ 614 1—2

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԿՐՕՆԱԿԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

11րդ թիւը պիտի հրատարակուի վաղը, հետեւեալ բովանդակութեամբ և Արմաշու Դպրեվանուց Միաբանութեան խմբագրութեամբ.

Մեր բեմը	ԲԱԲԳԷՆ Վ.
Անդամալոյծը	ՄՈՒՇԵՂ Վ.
Եփեսոսի Ս. ժողովը	Ե. Վ. ԴՈՒՐԵԱՆ
Տաթեւու վանքը	ԽՈՍՐՈՎ Վ.

Ազգային և Քաղաքական լուրեր

Գին 40 փարա

Ներքին լուրեր

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Ռուսական դեսպան Պ. Նելիտոֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Պետական Խորհրդոյ նախագահ Վսեմ. Սայիտ փաշայի հետ։

—Պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիթրոֆ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՀՐՈՍԱԿՆԵՐ.— Եւրոպական լրագրաց մէջ հրատարակուեցաւ թէ, կ'ըսէ Իգտամ, պուլկար հրոսակներ օսմանեան սահմանագլուխն անցնելով ուզած են խռովութիւն հանել, սակայն, կը յարէ նոյն թերթը, Նայէ Ֆրայէ Բրէսսէ ալ խօսելով այդ խնդրոյն վրայ, որ անհիմն է, կ'ըսէ թէ Սկիւպի, Սթրումջայի և Սէրէզի կողմերը գտնուած օսմանեան զինուորք բնաւ տեղի չպիտի տան այդ կարգի յարձակումներու։

ՄԻՎԼՈՒՏԻ տօնին առթիւ, որ այս գիշեր պիտի կատարուի, երէկ Բ. Դրան կողմէ դրամ բաշխուեցաւ աղքատաց։

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԵԾԵԼԱԶՕՐՔԵՐ.—Մայրաքաղաքս եկած Համիտիէ հեծելազօրքերը հինգ գումարտակներէ կը բաղկանան, որք առնուած են 7րդ, 9րդ, 27րդ, 35րդ և 41րդ գունդերէն։ Ա. գումարտակը կը բաղկանայ 125 հոգիէ, Բ. ը՝ 132, Գ. ը՝ 144, Դ. ն՝ 138 և Ե. ն 178։

9րդ, 27րդ և 35րդ գունդերուն գումարտակները Քիւրտ Աշիրէթներէ կը բաղկանան, իսկ 7րդը՝ Արաբ Աշիրէթներէ։ Քիւրտերը՝ Ալաշկերտի, Պայազիտի, Գարաքիլիսէի ու Տիարպէքիրի շրջականերէն են, իսկ Արաբները՝ Տիարպէքիրէն։ Այդ զօրքերու զէնքերն են, Մարթինի հրացան, դաշոյն և սուր։ Երէկ Բամի զօրանոցին առջեւ մարզանքներ կատարեցին և այսօր ալ Սէլամլըքի ներկայ գտնուեցան։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ու Եաֆայի քաղաքաց մէջ Թրամուէյի գիծեր շինելու համար 99 տարուան պայմանաժամով մենաշնորհ խնդրեցին Սրվաճեան Կարապետ էֆէնտի և Եուսուֆ Տաֆուտ էֆէնտի։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, որուն մատուցուած էր այդ աղերսագիր, յանձնեց զայն Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, հրահանգ ուղղելով որոց որ անկ է, ծանոյց թէ վարձակալի մը (միւլթէզիմ) և անոր երաշխաւորին կողմէ ստորագրուած պարտամուրհակէ մը պէտք չէ զատ զատ ծախք առնուլ, այլ կէս ծախքով պէտք է կատարել վաւերացման գործողութիւնը։

—Դատական նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին մէջ նոր պաշտօն մը հաստատուեցաւ՝ եկած թուղթերն օրը օրին արձանագրելու և յղումներն առանց յապաղման կատարելու համար։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ քաղաքային ճիւղի ժողովն, որ ցարդ զինուորական վարժարանին մէջ կը գտնուէր, փոխադրուեցաւ Տէմիրգաբուի կողմը բուսաբանական պարտէզին մէջ կառուցուած յատուկ շէնքն, որպէս զի հոն դիմողներուն դիւրութիւն մը ըլլայ։

—Բժշկական վարժարանի զինուորական ճիւղին այս տարուան շրջանաւարտներու վկայականք ի մօտոյ պիտի յանձնուին իրենց՝ հարկ եղած արարողութեամբ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ կառավարութեան համար ծանուցուեցաւ թէ Թուրքիայէն հոն տարուած ապրանքներու մաքսատուրքը բարձրացուցեր է։

Մոնիթէօր, որ այս լուրը հաղորդած էր, իր երեկի թուոյն մէջ կ'ըսէ որ ստոյգ չէ այն լուրը թէ Ռումանիա աւելցուցած ըլլայ օսմանեան ապրանքներու մաքսատուրքը։ Ռումանական մաքսային օրէնքն, որ շատ տարիներէ ի վեր կայ, հաւասարապէս և անխտիր կը գործադրուի բոլոր երկիրներու արտադրութեանց համար։ Ազկից զատ օսմանեան ապրանքներէն առնուած մաքսատուրքը հարիւրին վեց է, տուրք մը որ պակաս է Թուրքիոյ մէջ ռումանական ապրանքներէն առնուածէն, ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ ու Աւստրիոյ մէջ օսմանեան ապրանքներէ առնուածէն։ Վիճակագրութիւնք կը հաստատեն թէ ռումանական ընդհանուր սակացոյցը ոչ թէ կը վնասէ օսմանեան ապրանաց Ռումանիա մտնելուն, այլ ընդհակառակը կը դիւրացնէ։ 1890ին՝ այսինքն ռումանական ներկայ սակացոյցը գործադրութեան դրուելէ տարի մը առաջ, Թուրքիայէն ի Ռումանիա ղրկուած ապրանքներու քանակութիւնն էր 18,129,805 քիլօ։ 1891ին որուն երկրորդ վեցամսեայէն սկսեալ գործադրութեան դրուեցաւ նոր սակացոյցը, այդ գումար էր 28,693,108 և 1892ին 31,830,092։

Օսմանեան կառավարութիւնն ալ պարտաւոր չէ միշտ հարիւրին ութ մաքսատուրք առնուլ Ռումանիայէն բերուած ապրանքներէն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ սակացոյցներու վերաքննութեան յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ նոյն վերատեսչութեան պաշտօնատան մէջ՝ նախագահութեամբ Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտիի։ Յանձնաժողովն իր աշխատութիւններն աւարտելով վերջնական կերպով ընդունեց առողջապահական սակացոյցը։ Այդ որոշումը պարունակող տեղեկագիրը պատրաստուելով վաղը պիտի ստորագրուի և յետոյ պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ վրայ հրատարակուած աշխարհագրական ուսումնասիրութենէ մը կ'երեւի թէ Լիբանան, որ 6500 քառակուսի քիլոմեթր տարածութիւն ունի, կը բաղկանայ 7 գաւառակներէ և 47 գիւղախմբերէ, որոց մէջ կան 930 քաղաք, գիւղաքաղաք և գիւղ։ 1160 վարժարաններ կան, ուր 62,000 աշակերտներ կը յաճախեն։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻին Յուլիս ամսուան հասոյթը եղաւ 180,000 ոսկի։ Անցեալ տարի նոյն ամսոյն եղած էր 202,000 ոսկի։

ՍԸՐ ՎԻՆՍԸՆԴ ՔԱՅԼԱՐՏ, Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին նախագահը, առջի օրը կայս. պալատ գնաց և ընդունուեցաւ առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ։

Սըր Վինսընդ Քայլարտ յետոյ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ դեսպանն երէկ սեղան մը տուաւ ի պատիւ խորհրդական Հէրրէրա մարքիզին ու կնոջն, որք երէկ իրիկուն Փարիզ ուղեւորեցան։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք։

ԱԼԱՇԷՀՐԻ իտալական նորընտիր փոխհիւպատոս Պ. Բօհէն Իզմիր ժամանելով անկից ճամբայ ելեր էր իր պաշտօնատեղին երթալու համար։

ՔՈԼԵՐԱ.—Երեքշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ բոլորած 3 դէպքեր ու երկու մահեր պատահեցան, Գահիրէի մէջ՝ 1 դէպք, 1 մահ և ուրիշ տեղերու մէջ՝ 167 դէպք, 122 մահ։

ԲԷԼԷՆԿԸ ՏԷՐԵԱ թորփիլլահալածն ի մօտոյ ճամբայ պիտի ելնէ ուղեւորութիւն մը կատարելու համար։

ԴՕՆԻԱՅԻ կուսակալութեան տեղեկագրութեանը վրայ որոշուեցաւ որ Պէյքաղարի հրդեհէն այրած շէնքերու տէրերը առժամեայ կերպով տուրքէ զերծ մնան։

ՍՈՒՐԻԱ գացող քննիչ յանձնաժողովը անցեալ կիրակի օր Հօրան ուղեւորեր է։

«ՊԷՐՈՒԹ» երկրորդ կարգի մարտանաւն, որ Եումուրթալըք կը գտնուէր, Իսկէնտէրունի նաւահանգիստը վերադարձեր է։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ քննիչ յանձնաժողովն երէկ ալ ի նիստ գումարեցաւ նախագահութեամբ Կրթական նախարար Վսեմ. Զիւհտի փաշայի և որոշեց որ մաքսատուները բերուած ապրանքներն՝ մանիֆէսթօներուն համաձայն՝ ամբողջութեամբ մթերանոցները ընդունելով, անոնց քննութեան և այլոց գործողութիւնք ամենայն ուշադրութեամբ կատարուին և ո և է զեղծման տեղի չտրուի։ Նոյնպէս խնամք տարուի բառնալու այն վնասն որ ելմտական գանձը կը կրէ թէնէքէի մաքսատուրքին նուազելէն. միանգամայն ուշադրութիւն ըլլայ՝ ապրանաց գիները կտրելու և մաքսատուրքի փոխարէն ապրանք առնլու գործողութիւնները կանոնաւոր կերպով կատարելու համար։ Այս որոշմունք հաղորդուեցան մաքսային վերատեսչութեան։

—Վաճառականք ոմանք, աղերսագիր մը մատուցանելով Մաքսային վերատեսչութեան, խնդրած են որ Պոլսոյ օտար ապրանաց մաքսատան մէջ ապրանաց քննութեան գործառնութիւնները կատարուելէ և դուրս հանելու արտօնագիրը (գարու բուսուլասը) ստանալէ յետոյ՝ քօնշէժմանը մթերանոցին յանձնուելու պահուն ստորագրեն մթերանոցի տումարները, որովհետեւ մինչեւ հիմա մթերանոցէն իրենց ապրանքներն առնլէ առաջ կստորագրեն այդ տումարն, որով ապրանքները քննութեան համար մթերանոցէն հանուելուն շատ անգամ պակասներ երեւան կելնեն և որովհետեւ մթերանոցին տումարը ստորագրելը՝ ապրանքներն ամբողջովին ստացած ըլլալ կը նշանակէ, չոգենաւային ու ապահովագրական ընկերութիւնք չեն ճանչնար պոլսոյ ապրանքներու համար եղած բողոքներն, ինչ որ հակառակ է տիրող օրինաց և միւս կողմէ կը վնասէ վաճառականներուն։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻՆ Գալաքճըլար Պաշիի մեծ փողոցը պիտի բացուի Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձի օրն՝ Օգոստոս 19ին։ Խանութի այն տէրերը, որ ծախուց բաժինը վճարած են, պարտին յանձնաժողովոյ դիմելով արտօնութիւն ստանալ՝ իրենց խանութներուն փեղկերը, ապակեդարաններն և այլն զետեղելու համար։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ժողովոյ առաջին քարտուղարի օգնական Աթա պէյ երէկ Պէրութ ուղեւորեցաւ՝ նոյն նախարարութեան կողմէ իրեն տրուած առժամեայ պաշտօնով մը։

ՊՈԼՍՈՅ կողմի քարափանց փլած տեղին շինութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Մինչեւ հիմա 35 կտոր թափծու քարակոյտեր զետեղուեցան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ Նորթփօ—գ զրահաւորն, որ ունի տասը թնդանօթ և 490 նաւաստի, Հայֆայի ու Սուրիական Տրիպոլսոյ նաւահանգիստներն հանդիպեր է և տեղական կառավարութեանց ու հրամանատարին միջեւ այցելութիւնք փոխանակուեր են։

ԳԱՍԱՊԱՅԻ մէջ (Այտընի նահանգ) բռնուած էր թէ հրդեհ ծագելով 270 տուներ այրած են։ Այդ հրդեհ ոչ թէ Գասապայի այլ Գասթէմոնիի Ջաֆրանպոլու գաւառակին Ագչէսու թաղին մէջ պատահեր է։

ՄԱՒԶԸՐԵԱՆ ՀՐԱՑԱՆ.— Աւստրիական չոգենաւ մը առջի օր կայս. կառավարութեան հաշւոյն 276 սնտուկ Մաւզերեան հրացան բերաւ, որք յանձնուեցան Թնդանօթարանին։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ Ալաշէհրի մէջ Պ. Վալիկօրջին լեռը տանող աւազակաց խումբին պետը ժամանակաւ Պ. Վալիկօրջիի քով սպասաւոր է եղեր։ Սաակի խնդրոյ մը համար իր տիրոջը հետ կռուելով փախեր և աւազակութեան ձեռնարկեր է։ Այդ անձ Սեւ Լեռնցի է՝ Վասօ անուանով։ Աւազակները արագահարուած հրացաններ ունին և իրենց մէջէն մէկ քանին կարդալ ու գրել գիտեն։

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ատենի պատժական ճիւղն երէկ դատեց Բերայի Հուգուգի երկրորդ դատարանին արկղակալ Նուրի էֆէնտին, որ ամբաստանուած էր թէ կառավարական դրամներ իւրացուցած է։

Նուրի էֆէնտի դատապարտուեցաւ երեք ամսուան բանտարկութեան, պաշտօնէն զրկուելու և իւրացուցած գումարն ալ դատական ծախքով հատուցանելու՝ իր երաշխաւորին հետ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Թուրք լրագրաց այսօրուան թուոյն մէջ հրատարակուած յայտարարութենէ մը կերեւի թէ առեւտրական ծովային դատարանը Օգոստոս 8էն սկսեալ սնանկացեալ հռչակած է Գազազեան, Տէր Յովհաննէսեան ու Դեղցոնեան առեւտրական ընկերութիւնը՝ հաստատեալ Պոլիս Եուսուֆեան խանի։ Դատարանը նաեւ որոշած է որ սնանկացեալք բանտարկուին։

ԱՐԿԱԾՔ.—Երէկ, Ղալաթիոյ քարափին առջեւ կապուած և փայտ բեռցած նաւու մը մէջ խոշոր տախտակներ վար ինկան։ Երեք նաւազներ տակը մնացին և ծանրապէս վիրաւորուեցան։

—Մախսուսէի 18 թիւ չոգենաւն առջի իրիկունը Սիրքէճիի առջեւ նաւակ մը ընկղմեց, սակայն մէջը գտնուողներն ազատուեցան։

—Պոլսոյ Տավուտ Փաշա թաղին մէջ առջի գիշերը խարխուլ տուն մը փլաւ, բայց վնասակար հետեւանք մը չունեցաւ։

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թրամուէյից ընկերութեան՝ Շիշլիի, Պեշիքթաշի և Ագսէրայի ձիերուն յատուկ 25 30,000 կենդինար նոր հունձք յարդի մատակարարութեան նուազուրդը վերջնապէս ու մէկ անգամ տեղի ունենայ Օգոստոս 17/29 շաբաթ օրը ժամ 7ին (Ը. Թ.)։ Առաջարկուած գիները պիտի ընդունուին մինչեւ յաջորդ երկուշաբթի ժամ 10(Ը. Թ.)։

Մասնակցիլ ուզողներուն կը ծանուցուի թէ այդ մատակարարութեան յանձնառութեան տետրը հիմակուընէ իրենց տրամադրութեանը տակ է ամեն օր ժամ 7էն 9 (Ը. Թ.)՝ ընկերութեան կեդրոնատեղին (քարտուղարութեան ճիւղ) Ղալաթիա Վօյվօտա Ճատտէսի։

Կը ծանուցուի նաեւ թէ նուազուրդին մասնակցելու համար պէտք է նախապէս 50 ոսկի յանձնել ընկերութեան արկղին՝ իբրեւ աւանդ։

⁂

Թրամուէյից ընկերութեան Շիշլիի, Պեշիքթաշի ու Ագսէրայի ձիերուն յատուկ 70-80,000 Պոլսոյ քիլէ գարիի մատակարարութեան նուազուրդը վերջնապէս ու մէկ անգամէն պիտի կատարուի, Օգոստոս 17/29 շաբաթ օր, կէս օրէն երկու ժամ յետոյ՝ այսինքն ժամ 7ին, առաջարկուած գիները պիտի ընդունուին մինչեւ յաջորդ երկուշաբթի՝ ժամ 10ին (Ը. Թ.)։

Մասնակցիլ ուզողներուն կը ծանուցուի թէ այդ մատակարարութեան յանձնառութեան տետրը հիմակուընէ իրենց տրամադրութեանը տակ է ամեն ժամ 7էն 9 (Ը. Թ.)՝ ընկերութեան կեդրոնատեղին (քարտուղարութեան ճիւղ) Ղալաթիա Վօյվօտա Ճատտէսի։

Կը ծանուցուի նաեւ թէ նուազուրդին մասնակցելու համար պէտք է, Ա.՝ նախապէս 50 ոսկի յանձնել ընկերութեան արկղին՝ իբրեւ աւանդ և Բ. իրեն հետ բերել իր ապրանքին մէկ նմոյշը։

Կ. Պոլիս 8/20 Օգոստոս 96   1—5

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Անատոլուի Գազասկէր անուանեցաւ Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան Մէքթուպճի Շիւքրի էֆէնտի։

Ֆէրիգութեան աստիճան տրուեցաւ կայս. պատուակալ թիկնապահ և Սպարապետի Դրան ամրութեանց ու շինութեանց ճիւղին գեր-նախագահ Միրլիվա Խայրի փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Պոլսոյ Դատաւորին կողմէ պատրաստուած այն վճռագիրն թէ սրբազան Րէպիւլէվվէլ ամսոյ երեքշաբթի սկսած ըլլալով 11 րդ գիշերն (այս գիշեր) Մարգարէին ծննդեան տօնը պիտի կատարուի, Շէյխ-իւլ Իսլամի Դրան կողմէ զրկուեցաւ Բ. Դրան, ուսկից մատուցուեցաւ ի կայս. պալատ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ նոյն գիշերը ըստ սովորութեան մզկիթներու Մինարէները կանթեղներով զարդարուին և լուսավառութիւնք կատարուին»

—«Երէկ, հինգշաբթի, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, ռուսական դեսպան Պ. տը Նէլիտօֆ պատիւ ունեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու»

—«Սըլվայի հայ երեւելիներէ 29ին ստորագրութեամբ հետեւեալ հեռագիրն ուղղուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին.

«Օսմանեան երկիրներու մէջ գտնուող հայ ծառաներն, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, բազմաթիւ շնորհաց արժանացած են, որք մեր սրտերուն մէջ մեր նախնիքներէն ի վեր թողած են երախտագիտութեան անբացատրելի զգացում մը։ Վերջին ծանօթ դէպքերէն յետոյ, որք անհետացան, միմիայն շնորհիւ Վեհ. Սուլթանի գթութեանը, մեր արժանացած ապահովութիւնն ու կենաց պահպանութիւնն ալ միանգամայն մեզ գոհ ըրաւ և երախտապարտ թողուց։ Այս անգամ ձեր աղօթարարին՝ Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազանի Պատրիարքական Տեղապահ անուանուիլը ապացոյց մ'է թէ Վեհ. Սուլթանին՝ մեր հաւատարիմ հասարակութեան նկատմամբ ունեցած ծանօթ գթութիւնն աւելի եւս պիտի աւելնայ եւ թէ պատահած չարալի դէպքերու յիշատակներն անգամ անհետանալով, իսլամ ու հայ իբրեւ հայրենակից պիտի ապրին եւ ամենքն ալ պիտի յաջողին բարձրագոյն հաճութեան արժանանալու։ Այս առթիւ մեր հպատակութեան ու երախտագիտութեան զգացումներ կը մատուցանենք։»

6 Օգոստոս 1312

—«Օգոստոս 7 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագիրներ ծանուցած են թէ Տիարպէքիրի, Մուսուլի, Հալէպի, Պրուսայի, Խարբերդի, Գոնիայի, Վանայ, Ադանայի, Տրապիզոնի, Գասթէմոնիի, Սըվազի, Էրզրումի, Էնկիւրիի, և Պիթլիսի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՀԱՒԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

Հաւերէն ոմանք երեք օրը մէկ հաւկիթ կածեն, ոմանք ալ երկու օրը մէկ և ոմանք ալ օրը մէկ կամ երկու հատ։ Հաւերը ընդհանրապէս մութ տեղեր կը փնտռեն ածելու համար. գարնան մէջ հաւերը առաւօտուն կածեն, ամառը՝ կէսօրին իսկ աշնան՝ երեկոյեան դէմ։

Հոկտեմբեր և Նոյեմբեր ամիսներուն մէջ հաւերուն ածանութիւնը գրեթէ բոլորովին կը դադրի որ այդ միջոցին փէտռը-բոխ կըսեն։

Բաղդատութիւն մը.—Վերջերս երկրագործական հանդէս մը հին ու նոր աշխարհաց հաւկիթին բաղդատութիւնն ըրեր է. կըսէ թէ Ամերիկայի ու Եւրոպայի հաւերուն կերպարանքին մէջ մեծ տարբերութիւն չկայ, սակայն հաւկիթները մեծ տարբերութիւն ունին, Ամերիկեան հաւկիթն աւելի մեծ է, կեղեւները աւելի հաստ են, համը աւելի ախորժելի, մանաւանդ Քանատայի հաւկիթն. այս երկրի 120 հաւկիթին ծանրութիւնը 15—17 լիպրայ կուգայ, իսկ Եւրոպական 120 հաւկիթին ծանրութիւնը՝ 13—15 լիպրայ»։

Հաւերը թուխսէ արգիլել.—Հաւերը երբ ածելէ դադրին, թուխս նստիլ կուզեն որ ցանկալի չէ. արդ այն հաւերը զոր թուխս նստեցնել չենք ուզեր, պէտք է որ վանդակի մը մէջ արգիլենք. և փոխանակ կեր տալու, միմիայն պէտք եղած ժամանակ ջուր տալու է և քիչ մ'ալ խոտ. այս կերպով երբ ազատ ձգենք, այլեւս հաւերը կը մոռնան թխսելը և նորէն անդին սադին կը վազվզեն։ Ասկէ քանի մը օր վերջը, հաւերու կատարը որ առաջին ածանութենէն յետոյ գունաթափ էր, նորէն կը կարմրի և կսկսի հաւկիթ ածել. սակայն 6—7 օր հաւկիթ ածելէ յետոյ նորէն կուզէ թուխս նստիլ, այն ատեն պէտք է պաղ ջուրը խոթել և հանել հաւը. բայց վերջապէս ինչ որ ալ ըլլայ այս երկրորդ ածանութիւնը, առաջինին չափ արդիւնաբեր չկրնար ըլլալ։

Թուխսի հաւկիթը. — Թուխսի համար պէտք է խոշոր հաւկիթներ գործածել. որովհետեւ անկէ ելած ճառեակներն ալ մեծ կըլլան։ Թխսուելիք հաւկիթները պէտք է պահել, մինչեւ կէսը թեփ (քէփէկ) լեցուած տուփերու մէջ, և այս տուփերը բարեխառն տեղ մը քովէ քով շարել։ Ընդհանրապէս հաւկիթներուն վրայ հաւերուն տեսակը և թուականը կը գրեն թուխսի ժամանակ չշփոթելու համար։

Աշուն-ձմեռան ածանութիւն.—Ինչպէս որ տաքութեամբ անժամանակ պտուղներ առաջ կուգան ջերմոցաւոր պարտէզներու մէջ, նոյնպէս հաւերը ձմեռ ատեն բարեխառն տաքութեան ենթարկելով հաւկիթ ածելու մասին լաւ արդիւնք մը կստացուի։

Թէեւ այս միջոցը քիչ մը խնայողական չէ, բայց անոնք որ կուզեն միշտ թարմ հաւկիթ ունենալ ամենէն յաջող կերպը հետեւեալն է. պէտք է ձմեռը հաւնոցին մէջ ջերմոց մը վառել, այնպէս որ հաւնոցին ներսի օդի բարեխառնութիւնը պէտք է ըլլայ 18°—22° (հարիւրամասեայ, սանդիկրատ) այս տաքութիւնը հաւնոցին մեծութեանը համեմատ պէտք է ընել, հաւնոցին յատակն ալ պէտք է չոր յարդով ծածկուած ըլլայ, որպէս զի հաւերը հոն եթէ նստին՝ չմսին։ Այս կերպով արդիւնաբեր ածանութիւն մը յառաջ կրնայ գալ ձմեռ ատեն և միշտ թարմ։

Մ. ԱԹԵՆԱՍ

ՊԶՏԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

—Ատ երկու փարանոց էսկիճիին տղուն ալ նայէ ես քու տեղդ ըլլամ չեմ քաշեր, շիտակը, Կարապետ աղա, քեզի պէս աղա գտնին նէ, թող տղը լուան, ջուրը խմեն։

—Ամա ի՞նչ խրատ։

—Նայէ՛ մեր մանչը։

—Ո՞րը։

—Պետրոսը, հօրմէն տեսած է, անանկ էսկիճիի տղայ ալ չէ. բայց չորս կը ցատքէ, յանդիմանես նէ պատասխան չի տար, առաւ մէկտեղ օր մ'ալ բերանը բացած տէ. «վարպետ, ամսականս էվէլցուր» ըսած չէ։

—Մի՛ հարցներ, Գէորգ աղա, մերինը բաւծ չէ, աղբատ հպարտ, կ'ուզէ քի ինք քեզի իշխէ, առտուն ալ կուգայ, յաճախորդին հետ վարուիլ չգիտեր, վանտալու ալ խիղճս դէմ չտար, շաբաթը երեք ու կէս կառնէ, ինչ է նէ, խեղճ մար մը ու տղայ մ'են, կապրին կոր։

Այս միջոցին ներս մտաւ Կարապետ աղային աշկերտը, Սարգիս, որ պահ մը առաջ վարպետին հետ ունեցած վիճաբանութիւնը Գէորգ աղային վրայ գալովը ընդհատուած ու դուրս ելած էր յաճախորդներէն ապառիկներ գանձելու։

—Բան մը կրցա՞ր առնել ծօ։

—Թորոսին գացի չկար, Կիրակոսին գացի «իրիկուան եկուր» ըսաւ, Գառնիկն ալ «ես կը բերեմ, գնա գնա, Կարապետ էֆէնտիին բարեւ ըրէ» ըսաւ.

—Շուն շանորդի, բարեւ բերելու, փարա թող բերէեր։

—Ջի տուին, ինչ ընեմ։

—Ի՞նչ ըսել է չտուին, իրաւունքնի՞ս ալ չեն տար, թող առնէիր, էֆէնտիս չատ կը նեղանայ կոր թող ըսէիր։

—Ըսի։

—Է՛, ի՞նչ պատասխանեցին։

—Իշտէ ըսածիս պէս։

—Գէորգ աղա, կը տեսնե՞ս, պատասխան ալ կուտայ կոր չկնած անպիտանը, սանկ աշկերտները հացի ցեց դրացիի բեռ կըլլան, իրեն ամեն օր կը պատուիրեմ քի, իրիկունները մօղազան գոցելու և առտուները ալ բանալու ատենը «Հաւատով խոստովանիմ»էն մէյմէկ տուն ըսէ որ գործերնիս յաջող երթայ։

Մէջ մտնելով Սարգիս.

—Կըսեմ կոր էֆէնտի, երկերկու տուն կըսեմ կոր։

—Ո՞ր տուները։

—Իրիկունները «Լոյս ճշմարիտ»ը, առտուններն ալ «Փառաւորեալ»ը։

—Ուա՛յ ապուշ, ուա՛յ, պէտք չէ քու երկերկու տունդ, մէյմէկ տուն ըսէ, շիտակը ըսէ, իրիկունը «Պահպանի», առտուն ալ «Աստուած իմ որ բանաս», հասկցա՞ր. քանի մը օր փորձէ, նայէ ինչպէս պիտի յաջողինք և առտուընիս պիտի բացուի։

—Մեր մանչը, այդ ամենը ընելէն ի զատ, առտուն կանուխ ալ ժամ կերթայ մոմ կը վառէ, ատոր համար փնտռած ու չգտածս է, վրայ բերաւ Գէորգ աղա։

—Ամէն մարդու բաղդ չէ, Գէորգ աղաս, ողբաց Կարապետ աղան ու լռեց։

Իսկ մեր «ճօռօխօ» ու «անէքէօ» Սարգիսը, համբերութիւնը հատած, հարցուց.

—Գէորգ աղա, մոմին փարա՞ն ո՛վ կուտայ։

—Գնա կորսուէ, պոռաց Կարապետ աղան համբերութիւնը հատած, քեզի պէս աշկերտ պէտք չէ ինծի։

Սարգիս ֆէսը դրաւ և ուրախութենէն խելքը թռուցած, որովհետեւ տանջանքնէ մը կազատէր, «մնաք բարով» ըսաւ ու դուրս ելաւ։

Խ. ՍՄԲԱՏ

Մեծ դեղարան
Ա. ԳՕԼՕԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս Թօքճանէ ճատտէսիչթիւ 359
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Շնորհիւ իւր տասնըվեց տարիներէ ի վեր անխոնջ եւ յարատեւ աշխատութեանցը իւր դեղարանը այսօր հաւասարած է Եւրոպիոյ առաջնակարգ դեղարաններու, ի մեծ ծառայութիւն ժողովրդեան, բժշկաց, մանկաբարձաց, տեղւոյս եւ գաւառաց դեղագործներու։ Եւրոպիոյ հռչակաւոր դեղօրէից գործարանատանց հետ պէտք եղած յարաբերութիւնները եւ կապակցութիւնները հաստատելով ամեն շաբթու իրեն կը հասնին ուրիշ որ եւ է տեղ չգտնուած նորանոր դեղեր ու գործիքներ։

Տեղւոյս եւ թէ գաւառաց համար յանձնարարուած դեղեր կամ բժշկական ո եւ է առարկաներ կատարեալ ճշդութեամբ գոհացուցիչ գներով կը ծախուին ու կը ղրկուին ընդփոյթ ընծայելով միանգամայն ամեն տեսակ դիւրութիւններ։

Դեղարանը ունի իւր մասնաւոր սենեակները հիւանդաց համար, ուր ամեն օր բազմաթիւ բժիշկներու այցելութիւնը կ'ընդունի որոնց իւրաքանչիւրը մասնագէտ է իւր ճիւղին մէջ։

Օբէրաթէօր Տօքթօր Նուրէտտին պէյ քաղաքային եւ զինուորական բժշկական վարժարանաց վիրաբուժական ուսուցիչ ամեն օր ժամը 10-12 ըստ թրքաց։

Տօքթօր Քարագօզ մասնագէտ երկու սեռի ծնընդամիզական եւ զաղղիական ախտերու կը զննէ ամեն օր ժամը 3-11 իւր հաստատած եւրոպական դարմանատունը։

Տօքթօր Ռաֆայէլեան մասնագէտ ներքին եւ արտաքին հիւանդութեանց ամեն օր ժամը 3-5 ըստ թրքաց։

Տօքթօր Զօլաքեան մանկաբարձ եւ մասնագէտ կանանց հիւանդութեանց ամեն օր ժամը 2-6 ըստ թրքաց եւ ուրբաթ օրերը ձրի աղքատաց համար։   593   7–35

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սանասարեան վարժարան

Տարեշրջան ԺԶրդ 1896-1897

Սանասարեան վարժարանի ԺԶրդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1896) սեպտ. 1ին եւ Նոր թոշակաւորներ կ'ընդունուին մինչեւ սեպտ. 15։

Թոշակաւորներու ընդունելութեան պայմաններուն եւայլ տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ խնամակալք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս Ազգ. Պատրիարքարան եւ կամ ի Կարին վարժարանին Տեսչութեան։

Նոր ձրիավարժներու համար դիմում ընելու հարկ չիկայ, վասնզի վարժարանին Հոգաբարձութիւնն այս մասին պէտք եղած տնօրինութիւններն ըրած է արդէն։

Տեսչութեան հասցէն է.

ارضرومده سانساريان مكتبى مديريته

Տեսչութիւն Սանասարեան վարժարանի
ի Կարին

Direction du Collège Sanassarian
à Erzéroum.

598   5 12

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ ԱՂՋԿԱՆՑ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Վարժարանիս վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 15ին։ Կը սպասուի որ գիշերօթիկ աշակերտուհիները ներկայ ըլլան 14ին։ Վարժարանիս դիրքն առողջարար է։ Վարժարանական ընթացքին կանոնաւոր ուսումներուն համար ամեն առաւելութիւններ ապահովուած են։ Երաժշտութեան և լեզուի դասեր կ'աւանդուին և կատարեալ խնամ կը տարուի ուսանողուհիներուն։ Աւելի տեղեկութիւն կարելի է ստանալ վարժարանս դիմելով սեպտ. 1 էն ետեւ, կամ նախագահ Միս Փաթրիքի գրելով Պայպըլ Հաուսի միջոցաւ։   9—19

588

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Օգոստոս 9.21 1896

Անուանեալ եւ Վճարեալ		Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100			Քնս. Սէրի A 1%	63	20
100			» » B	32	—
100		1881	» » C	21	35
100			» » D գոցուած	21	23½
400			բացուած	21	24
100			միջօրէ	21	23
100			Ռում. Եկթ. գոցուած	99	25
Ֆր. 500		1870	բացուած	99	50
			միջօրէ	99	37½
Անվ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	73	20
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օթ.	7	26
10	5	1872	Սօս. Օթ. տը Շ. է Վ.	3	32
140	140	1878	Լաւբիւսմի	52	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ. 5%	696	50
500	500		Երկաթուղիի (Պրթ.	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. 5%	7	55
500	500		(Պրթ.	493	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	14	25
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 6%	1	10
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.	4	40
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	360	—
Քարափներու բաժնեթղթոց գին				480	—

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	7	50
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	5	30
Իբբոր	—	—
Կանխիկ (Հէ՛վալէսիզ)	—	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	15
Փարիզ »	Ֆր.	23	05
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիօր.	10	90
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	01
20 Ֆրանքնոց	87	16
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	10
Քրիմիզ	51	10
Ռուսլ Թղթադրամ	8	58
Մէճիտիյէ	108	06
Մանր արծաթ	103	15
Մէթալիք	98	30
Տո՛կոս Ղալաթիոյ Սակարանի Տէրօս	27	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 20 Օգոստոս		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	——	—
» » C » »	20	10
D (Բացուած »	——	—
(Գոցուած »	19	75
Ռումելիի Երկաթուղի »	99	50
Բրիօրիզէ »	430	—
Մաքսային Պարտաթուղթք »	460	—
Օսմանիէ »	353	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	349	—
Պանք Օթոման (անուանեալ.) »	545	—
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	70
» » 4½% »	105	45
» Իտալական »	88	05
Քրէտի Լիոնէ »	783	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	——	—
Քոնդուար տ'Էսքոմթ »	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	——	—
Եգիպտական Միացեալ »	528	—
Ջեք Լոնտոնի վրայ »	25	175
ՎԻԵՆՆԱ 20 Օգոստոս		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	49	50
Օսմ. Ռէժի »	159	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	119	85
» Փարիզի »	——	—
ԼՈՆՏՈՆ 20 Օգոստոս		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	12
» » B »	33	37
» » C »	19	25
D (Բացուած »	——	—
(Գոցուած »	19	50
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երշխւրեալ.	——	—
» » 1894 3½% Եգպ. Հրկ.ով	——	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	11	59
Այտընի Երկաթուղի »	11	50
Միացեալ Եգիպտական »	104	75
Առանձնաշնորհեալ » »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	113	25
Պուլկար. Փոխառ. »	——	—
» » Նոր 6% »	95	50
Ռանթ Հելլենական 5% 1881 »	29	50
» » 5% 1884 »	29	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	325
ՊԵՐԼԻՆ 20 Օգոստոս		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	——	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	100	50
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	——	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	345
» Փարիզի » 3 ամիս	——	—
[illegible]	——	—

ԳԱՏԸՔԵՕՅԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Վարժարանս իւր տարեշրջանը պիտի սկսի բարեկարգութեամբ ծրագրի, առաջիկայ Սեպտ. 2ին երկուշաբթի օրը։ Ըստ նոր որոշութեանց նախընթաց երկու տարիներու ընթացից մէջ զրկից Վենետիկոյ Մուրատ Ռափայէլ լսարանին 25-30 աշակերտք. նոյնպէս նաեւ սոյն տարեշրջանիս մէջ իւր քաջավարժ աշակերտներէն պիտի զրկէ հոն, ուսկից պիտի անցնին ի Համալսարանս՝ բարձրագոյն և ազատ արուեստի մը հետեւելու նպատակաւ։

Ծնողք և Խնամակալք որ փափաքին իրենց զաւակները վարժարանիս խնամոցը յանձնել, կրնան ուղղակի Տեսչութեան հետ տեսնուիլ ի վարժարանս և կամ ի Սեղբոս Խան։   612   2—10

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱՊԱԶԱՐ

Տասներկուերորդ Տարեշրջան

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կըսկսի Սեպտ. 2 (Ն. Տ.)։ Տարեթոշակն է 10 ոսկի, վճարելի երկու մասնավճարով. 5 ոսկի Սեպտ ի սկիզբը եւ 5 ոսկի Բ. շրջանին սկիզբը։ Դաշնակի համար 3՝ եւ երգեհոնի համար 1½ ոսկւոյ յաւելուածական գումար մը կը պահանջուի։ Թոշակներն պէտք է անպատճառ կանխիկ վճարել յիշեալ մասնավճարներով։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Տօքթ. Ս. Դավալճեան, ատենապետ Խնամակալութեան, կամ առ Յովհաննէս էֆ. Գոնտայեան, Պայպըլ Հաուզ, Կ. Պոլիս։   601   4—5

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է ժամանակիս պահանջներուն համաձայն միջնակարգ կրթութիւն մը տալ իր աշակերտներուն։ Ունի ուսուցիչներու կարող խումբ մը։ Նոր շրջանին համար կարեւոր փոփոխութիւններ մտցուած են յայտագիրին մէջ։

Առաջիկայ շրջանը պիտի սկսի սեպտեմբեր 2ին (Ն. Տ.)։ Գիշերօթիկ աշակերտները կը վճարեն տարեկան տասնեւհինգ օսմ. ոսկի։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել տնօրէնին՝ Մր. Ր. Չէմպըրսի, Պարտիզակ. կամ Յովհ. աղա Գոնտանեանի, Ամերիքան խան, Ստամպոլ։   600   5–8

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Օսմ. Հանրային Պարտուց ընդհանուր տնօրէնութիւնը հետաքրքրուողներուն կը հաղորդէ 1893 հոկտ. 6/18 ին (8 Րէպիւլախըր 1311) կայս. Իրատէով հրատարակեալ կանոնագիրն ի մասին շերամի հունտերուն պատրաստութեանն ու վաճառմանը, կանոնագիր որ գործադրութեան վրայ է Պրուսայի նահանգին ու Իզմիտի գաւառակին մէջ։

Յօդ. 1.— Այն անձինք որք կը փափագին շերամի հունտեր պատրաստել՝ անոր առեւտուրն ընել զբաղելու համար, պարտին ունենալ ուսման վկայագիր մը հաստատող իրենց հմտութիւնն ի մասին հունտերու պատրաստութեան և շերամաբուծութեան և յանձնուած կա՛մ Թուրքիոյ մէջ հաստատուած կամ հաստատելի երկրագործական վարժարաններէ մէկուն, կամ Պրուսայի շերամաբուծական կայանին, կամ վերջապէս օտար երկիրներու նմանօրինակ դպրոցներու մէկուն կողմէ։

Այն անձինք որ չունենան նմանօրինակ վկայական մը կամ որք ներկայացուցած չըլլան զայն Պրուսայի շերամաբուծական կայանին վարչութեան՝ վաւերացուելու համար, պիտի արգիլուին վաճառել շերամի հունտերը զորս պատրաստած ըլլան։ Այս արգիլքէն զերծ պիտի մնան անոնք որ իրենց անձնական գործածութեան համար շերամի հունտ կը պատրաստեն։ Սակայն պարտին ապացուցանել Հանրային Պարտուց վարչութեան թէ այդ հունտեր քննուած են մանրադէտով։

Յօդ. 2. — Նախորդ յօդուածով ցոյց տրուած պայմաններուն համեմատ վկայական չունեցող անձինք որոնք սակայն գիտեն հնտաբուծութեան և շերամաբուծութեան արհեստը, ամեն տարի գումարուող քննիչ մասնախումբին առջեւ քննութիւն մը անցունելէ յետոյ պիտի կրնան շերամի հունտերու պատրաստութեամբն ու առեւտուրն զբաղիլ, վկայական ստանալէ ետք. Քննիչ մասնախումբին անդամները պիտի ըլլան. Նահանգին հանրօգուտ շինութեանց ու երկրագործութեան խորհրդականը, Հանրային պարտուց վարչութեան տեսուչը, շերամաբուծական վարժարանին տնօրէնը, երկրագործական վարժարանին տնօրէնը, առեւտրական և երկրագործական սենեկին Նախագահը։

Յօդ. 3. — Բնիկ վկայեալ հնտաբոյծները, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնք որ կը կը փափագին օտար երկիրներէ բերուած հունտեր վաճառել ու բաշխել՝ անխտիր պարտաւոր են ձեռք բերել վաճառման արտօնագիր մը (րուխսադ թէզքէրէսի). ասկից զատ Հանրային պարտուց վարչութեան ներկայացնելու են՝ պանտրօլ փակցնելու համար՝ տուփերը որոնք 30 կրամէն աւելի հունտ պէտք չէ որ պարունակեն։

Այս արտօնագիրներն ու պանտրօլները ձրիապէս պիտի տրուին հանրային պարտուց վարչութեան կողմէ սկսեալ սեպտ. 1էն մինչեւ վերջ փետր. այսինքն ամեն տարուան վեց ամիսներու միջոցին, և պանտրօլները տարբեր գոյնէ պիտի ըլլան տեղական և օտար հունտերու համար։

Յօդ. 4.—Անոնք որ իրենց պատրաստած հունտերը վաճառեն, հակառակ ներկայ կանոնագրին տրամադրութիւններուն, առանց ունենալու ըստ օրինի վաւերացուած վկայագիր, իրենց հունտերը պիտի գրաւուին ու նաեւ պիտի ենթարկուին 10 օսմ. ոսկւոյ տուգանքի մը որ հանրային պարտուց վարչութեան առաջարկութեամբ պիտի գանձուի տեղական իշխանութեան կողմէ, առանց ո և է դատարանի դիմելու։ Այս տուգանք պիտի կրկնապատկուի նոյն թերութեան մէջ կրկին անգամ գտնուողներուն համար։ Այս տուգանքներուն կէսը պիտի տրուի յանցանքը երեւան հանողին և միւս կէսը պիտի յանձնուի Հանրային Պարտուց վարչութեան որ իր հասոյթներուն գլուխը պիտի անցընէ։

Այս կերպով գրաւուած հունտերը պիտի այրուին նահանգներու կեդրոններուն մէջ ի ներկայութեան վարչական խորհրդի, հանրօգուտ շինութեանց ու երկրագործական խորհրդի մէկ անդամին, Հանրային Պարտուց վարչութեան տեսչին ու առաջին հաշուակալին և վերջապէս շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին. և գաւառներու մէջ ի ներկայութեան վարչական խորհրդի անդամներէ մէկուն, Հանրային Պարտուց վարչութեան մուտիրներուն, պաշտօնեաներուն և քարտուղարներուն։

Այս պայմաններով կատարուած այրումը հասարակութեան պիտի հաղորդուի մամլոյ միջոցաւ։

Յօդ. 5.—Երբ հունտեր գրաւուին այն անձանց պատկանող որոնք՝ ներկայ կանոնագրին Գ. յօդուածին տրամադրութեանց հակառակ, արտօնագիր չունենան և հունտերու տուփերուն վրայ պանտրօլ փակցուած չըլլան, իւրաքանչիւր 30 կրամ հունտ պարունակող տուփին համար 5 դրուշ տուգանք պիտի առնուի, որուն կէսը յայտնողին և տուփերը բռնողին պիտի տրուի և միւս կէսը հանրային պարտուց վարչութեան պիտի յանձնուի որ հասոյթներուն գլուխը պիտի անցունէ զայն։

Յօդ. 6.—Վաճառման արտօնագիրներու յանձնման պահուն, հնտաբոյծները Հանրային պարտուց վարչութեան յանձնելու են իրենց ստորագրութիւնը կրող թուղթ մը որով ամեն տարւոյ մարտի վերջին՝ պիտի յայտարարեն հանրային պարտուց գործակալութիւններուն քանակն ու որակն իրենց պատրաստելիք հունտերուն ինչպէս նաեւ անուններն այն շերամաբոյծներուն (հունտերուն քանակութեան հետ) որոնց պիտի բաշխեն զայն։ Այն հնտաբոյծները որոնք հակառակ իրենց այս յանձնառութեան չուզեն տալ պահանջուած տեղեկութիւնները, առաջին անգամ ազդարարագիր մը պիտի ստանան. կրկնութեան պարագային մէջ, յաջորդ տարուան համար արտօնագիր չպիտի տրուի իրենց։

Յօդ. 8.—Ներքին գործոց ու ելմտական Նախարարները, ինչպէս նաեւ անտառաց, հանքաց ու երկրագործութեան Նախարարութիւնը ստանձնած են ներկայ կանոնագրին գործադրութիւնը։

Համաձայն այս կանոնագրին, 2 յօդուածով նախատեսուած քննիչ մասնախումբը պիտի կազմուի Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին մէջ և ինչպէս նախորդ տարիները այս տարի ալ քննութեան մը պիտի ենթարկէ շերամի հունտեր պատրաստել ուզող անձերը և պիտի վաւերացնէ օտար հաստատութեան մը վկայագիրը զոր արդէն ունենան նոր սկսողները, և լրագիրներուն մէջ հրատարակել պիտի տայ այս արհեստով զբաղելու կարող ճանչցուած անձերուն անունները։

Մասնախումբին նստաշրջանը պիտի տեւէ 1896 սեպտեմբեր 19 էն (1 հոկտեմբեր) մինչեւ 30 սեպտ. (12 հոկտ.),

Քննութիւնները տեղի պիտի ունենան այս նստաշրջանի միջոցին, բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ։ Քննուիլ ուզող հնտաբոյծները, ինչպէս նաեւ իրենց օտար վկայագիրը վաւերացնել փափագողները պարտին իրենց խնդրագիրները կանոնական դրոշմը կրող թուղթի վրայ ուղղել Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին մինչեւ 1896 սեպտ. 8/20։ Այս պայմանաժամն անցնելէ յետոյ ո և է խնդրագիր անընդունելի է։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՄՊԱՐ ՑՐՋՈՒԼԻԿ
ԼՈՒՍԱՇՈՂ ԵՒ ՋԵՌՈՒՑԻ
ՄԱ.ՎՐՕԿՈՐՑԱ.ԴՕ դրութեամբ
(ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ)

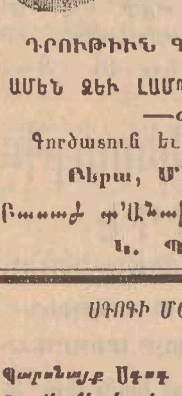

Աննման իւէալ լոյս
Պատրոյգ չիկայ   հոտ չիկայ
ԿԱՆՈՆԱՒՈՐԻՉ ԶՈՒՆԻ
Միօրինակ լոյս   Մաքրութիւն
ԲԱՑԱՐՁԱԿ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ
Փօրֆիւրէնով
Ձեռք կը բերուի
30 % Խնայողութիւն
Քարիւղի վրայ
—օ—

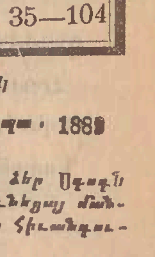

ԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼԻ
ԱՄԵՆ ՁԵՒ ԼԱՄՊԱՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ
—օ—
Գործատուն եւ վաճառատուն
Բերա, Մեծ-Փողոց
Բաղաժ փ'Անոլի, 10 էն 15
Կ. ՊՈԼԻՍ   35—104

ՍՔՈԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սքոթ և Պօուն,

Ցարդ հետեւ սկսած եմ գործածել ձեր Սքոթի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլլերին և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօրուի ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

Տր. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

Ի Լ Ա Ն

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսայի շահանէ իչուն ալընաճագ լահմ ու միւթէֆէրրիքաթընըն վէ պիրաէ ինկիլիզ բիրինճինին միւնագասասընա պաշլանըլտըղընտան թալիպ օլանլարըն ճումատան զայրը կիւնլէրտէ Խազինէյի միւշարիլէյհահա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

8 աղուսթոս 312   1—3

Ի Լ Ա Ն

Զարչուի քէպիր Գայըքճըլար Պաշը ճատտէսինին Ճիւլուսը մէհամին մէնուսը Հազրէթի Խիլաֆէթբէնահիյէ միւսատըֆ բուգը ֆիրուզդա քիւշատը մուգարրէր պուլունմըշ օլտուղունտան Նուրը օսմանիէէ գարուսընտան Զարչու գարուսը գարշուսընտաքի չէշմէէ գատար օլան տիւքքեանլարտան հիսէյի մէսարիֆի թէսուիյէ խուէնլէրին ճալքեան, ռաֆ, վէ քէփէնլէրինին չիմտիտէն վազ օլունմասը իչուն սահաբըլերն գոմիսիոնը մախսուսէ միւրաճաաթ իլէ լազըմ կէլէն բուլունմաթնամէլէրի ախզ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

8 աղըսթոս 312

ՌՕՍԻԱ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրսքայա 37
Ցպահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63.000.000 Ֆրք.
1894ի հասոյթը	24.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ	90.000.000 »

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Ճէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԷԲՐԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

566

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրական ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

565

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստոյգ վաճառողաց, որք ունին լիագոր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՄԻՒՀԼ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8.000.000
Պահեստիճդրամ	10.028.000
Տարեկան հասոյթ	23.250.000

Ընկերութիւնքս **ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ** կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

572

ԳԱՒՍԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անատօլու թաշ. 12, 13, 1

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍԲԸՐԻ

Նասիլհաթէ պուլունան Ճըմըը Փըրգանըն խարէսի իչին մուգթագի օլուպ մահալլինճէ մէվզըի միւնագասայա վազ օլունան էրզաք վէ մահրուգաթ իլէ հայվանաթը միրիյէ իչին մուգթաղի չայիր վէ սաման վէ քիւահըն իթասընա պուրաճա թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ խյէմէկլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 45 2—3

Պէրութ իլէ Թէվապինտէ պուլունան վէ հասպ էլ իյճապ պուլունտըրըլաճագ օլան հէր սընըֆ ասաքիրը շահանէնին խարէսի իչին մուգթագի օլուպ մահալլինճէ միւնագասայա գօնուլան էրզաքտան տագիգին պէհէր գըլէյի ճէտիտի 47 նան 47 էրզ 68 սատէ 345 թուզ 24 սօղան 15 սապուն 108 չէքէր 107 գէյթին 45 չայիր 30 սաման 8 բուղէն գէյթ 105 հաթապ 7 գուրու ֆասուլիա 48 նուհուտ 43 կիւչթ 185 կազ 42 քէօմիւր 19 պուլկուր 45 սիրքէ 20 բէքսիմատ 70 փարա ֆիյաթլար իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան Թէնզիլը ֆիյաթ իլէ էրզաքը մէզքիւրէյի իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 46 2—3

Ապահովգր. ընկերութիւն

ԹՐԻԵՍՏԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԵՐ ՄԻԶՐԱՀԻ
Ղալաթիա, Քամանտօ խան Թիւ 2
548 33—150

ԱԶԴ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իւր Խավեար խանի մէջ ունեցած գինիի Տէբօն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտի խանի ներքեւ Թիւ 2 մթերանոցն։

Ցիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իփթիխարի և Զիքակօյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ Միտալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Գարթալի տեսակ տեսակ գինիներ՝ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաշով և շիշով։ Նոյնպէս րագքը խաղողէ [illegible] և Գարթալի ճիպրէի Տիւզ [illegible] կողմէ արդէն գնահատուած [illegible]
556 25—50

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլ, Պօրտօյի, Միջերկրական
և Սեւ Ծովի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԵՂ)

ՄՐՐԻՒ ՁԿԱՆ [illegible] ԻՒՂ

[illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

[illegible]

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց [illegible]

[illegible]

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

- Կշ. 5/17 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
- Գշ. 6/18 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
- Դշ. 7/19 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։
- Դշ. 7/19 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
- Եշ. 8/20 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
- Ուր. 9/21 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ Նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Օգոստոս 6 18, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաօրդ շոգենաւին 562

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿ Ա. Ն. և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր երթեւեկութեան

Միներվա շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի օգոստոս 25ին (Ը. Ն.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ռուղղակի և յարգ. ուղեւորութեան
Նաւուղղէսի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐՂՊՈՒԼ
575 Մումհանէ փողոց Թ. 10

ՆՈՐՈՒՂԵՑՈՑ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ մարաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէոս, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Բաթաքօլօ, (փոփոխակի Քալամադա) Շիրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէտէ-Աղաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սէլանիկէն, Շիրաէն, Քալամադաէն փոփոխակի Բաթաքօլօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուշբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոս հանդպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնըհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բօռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական եզերք, Նորէն Պէյրութ, Բօր-Սայիտ, Աղեքսանտրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու

1896 Յուլիս 17 |Հ.Տ.| չորեքշաբթիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ											
		Թ. 4	Թ. 34	Թ. 6	Թ. 8	Թ. 10	Թ. 12	Թ. 14	Թ. 16	Թ. 36	Թ. 18	Թ. 20	Թ. 22
		ճամբ.	խառն	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	խառն	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.
		Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Իրկն.	Իրկն.	Իրկն.	Իրկն.	Իրկն.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Գարաքէօյ Կամուրջ	մկնմ.	10 40	11 —	1 10	2 15	3 25	4 10	5 5	6 35	7 40	9 30	10 30	11 35
Հայտար Փաշա	ժմնմ.	11 5	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7 —	8 5	9 55	10 55	12 —
	մկնմ.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	10 2	11 5	12 8
Գըզըլ-Թօփրագ		11 19	— —	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	— —	— —	11 12	12 15
Ֆէնէր-Եօլու	»	11 24	— —	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	— —	10 10	11 16	12 19
Կէօզ-Թէփէ	»	11 29	— —	2 1	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	— —	— —	11 21	12 24
Էրէնքէօյ	»	11 36	— —	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	— —	10 17	11 29	12 29
Պօսթանճըք	»	11 45	— —	2 13		4 31		6 10	7 42	— —	10 24	11 38	12 38
Մալթեփէ	»	11 58	— —	2 25		4 42		6 22	7 53	— —	10 35	11 50	12 49
Գարթալ	»	12 10	— —	2 37		4 55		6 35	8 5	— —	10 47	12 3	1 1
Բէնտիք	ժմնմ.	12 18	12 52	2 45		5 3		6 43	8 13	9 30	10 55	12 11	1 9
	մկնմ.	— —	1 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	9 38			
Թուզլա	»		1 26							10 5			
Կէյպզէ	»		1 49							10 34			
Տիլ-Իսքէլէսի	»		2 13							11 —			
Թավշանճիլ	»		2 24							11 13			
Հէրէքէ	»		2 43							11 32			
Եարըմճա	»		3 4							11 56			
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»		3 18							12 12			
Տէրինճէ	»		3 29							12 26			
Իզմիտ	ժմնմ.		3 43							12 42			
	մկնմ.		4 5										
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»		4 42										
Սաբանճա	»		5 14										
Ատա-Բազար	»		5 41										
Կէյվէ	»		6 28										
Աք-Հիսար	»		6 54										
Մէքէճէ	»		7 28										
Լէֆքէ	»		7 58										
Վէզիր-Խան	»		8 37										
Պիլէճիք	ժմնմ.		9 20										
	մկնմ.		9 32										
Գարաքէօյ	»		10 44										
Պօզիւք	»		11 26										
Ին-Էօնիւ	»		12 12										
Չուքուր-Հիսար	»		12 42										
Էսկի-Շէհր	ժմնմ.		1 20										
			Իրկն.										

ԱԼԱՅՈՒՆՏ ՔԻՕԹԱՀԵԱՅԻ ԳԾԻՆ ՃԻՒՂԸ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 324 Խառն Առտու	Կառք. Թ. 326 Խառն Իրիկն.
	ժ. վ.	ժ. վ.
Ալայունտէ մեկն.	01 10	10 45
Քէօթահիա ժմնն.	01 30	11 05

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 323 Խառն Առտու	Կառք. Թ. 325 Խառն Իրիկն.
	ժ. վ.	ժ. վ.
Քէօթահիաէ մկն.	12 35	9 50
Ալայունտ ժմն.	12 15	9 30

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ											
		Թ. 1	Թ. 3	Թ. 5	Թ. 31	Թ. 7	Թ. 9	Թ. 11	Թ. 13	Թ. 15	Թ. 17	Թ. 33	Թ. 19
		ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	խառն	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	ճամբ.	խառն	ճամբ.
		Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Իրիկն.	Իրիկն.	Առտու	Իրիկն.
		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի-Շէհր	մկնմ.											9 45	
Չուքուր-Հիսար	»											10 25	
Ին-Էօնիւ	»											10 58	
Պօզիւք	»											11 35	
Գարաքէօյ	»											12 11	
Պիլէճիք	ժմնն.											1 1	
	մկնմ.											1 11	
Վէզիր-Խան	»											1 51	
Լէֆքէ	»											2 29	
Մէքէճէ	»											3 3	
Աք-Հիսար	»											3 32	
Կէյվէ	»											3 58	
Ատա-Բազար	»											4 54	
Սաբանճա	»											5 12	
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»											5 42	
Իզմիտ	ժմնն.				— —							6 18	
	մկնմ.				10 45							6 40	
Տէրինճէ	»				11 3							6 56	
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»				11 14							7 5	
Եարըմճա	»				11 32							7 20	
Հէրէքէ	»				12 5							7 45	
Թավշանճիլ	»				12 18							7 58	
Տիլ-Իսկէլէսի	»				12 30							8 9	
Կէյպզէ	»				1 2							8 38	
Թուզլա	»				1 27							9 2	
Բէնտիք	ժմն.	— —	— —	— —	1 50				— —	— —	— —	9 24	
	մկնն.	10 33	11 37	12 33	1 58		3 43		5 36	7 10	8 42	9 34	11 5
Գարթալ	»	10 42	11 46	12 44	— —		3 52		5 45	7 19	8 52	— —	11 15
Մալթեփէ	»	10 54	11 59	12 56	— —		4 4		5 57	7 31	9 5	— —	11 27
Պօսթանճըգ	»	11 05	12 10	1 7	— —		4 15		6 9	7 43	9 16	— —	11 39
Էրէնքէօյ	»	11 14	12 18	1 19	— —	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	— —	11 48
Կէօզթէփէ	»	11 18	— —	1 23	— —	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	— —	11 52
Ֆէնէր-Եօլու	»	11 23	— —	1 28	— —	3 36	4 34	5 23	6 28	8 1	9 36	— —	11 56
Գըզըլ-Թօփրագ	»	11 27	12 26	1 32	— —	3 40	4 38	5 27	6 32	8 5	9 40	— —	12 —
Հայտար-Փաշա	ժմնն.	11 33	12 32	1 38	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 46	10 54	12 6
	մեկմ.	11 40	12 40	1 45	3 23	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	10 —	11 05	12 10
Գարաքէօյ Կամուրջ	ժմնն.	12 5	1 5	2 10	3 48	4 20	5 15	6 5	7 10	8 45	10 25	11 30	12 35
												Իրկն.	

ՑԵՏԱԳԱՅ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ՊԻՏԻ ԵՐԹԵՒԵԿԵՆ.— 522, 532, 529 և 531 ԹԻՒ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ ՈՒՂՂԱԿԻ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻՆ ՄԻՒՍ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ ՈՒՂԵՒՈՐՔ ՖԷՆԷՐ-ՊԱՂՉԷԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌՔԵՐՈՒ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻՆ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ					
	Թ. 522	Թ. 524	Թ. 526	Թ. 528	Թ. 530	Թ. 532
	Առտու	Առտու	Առտու	Առտու	Իրիկն.	Իրիկն.
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քէօփ. Կամուրջէն մեկն.	3 25	5 5	6 35	7 40	9 30	10 30
Հայտար-Փաշա »	4 11	5 40	7 11	8 17	10 2	11 15
Գըզըլ-Թօփրագ »	4 18	5 47	7 18	8 26	— —	11 22
Ֆէնէր-Պաղչէ եօլը »	4 23	5 55	7 25	8 32	10 11	11 26
Ֆէնէր-Պաղչէսի ժմն.	4 30	6 2	7 32	8 39	10 18	11 33

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ					
	Թ. 521	Թ. 523	Թ. 525	Թ. 527	Թ. 529	Թ. 531
	Առտու	Առտու	Իրիկն.	Իրիկն.	Իրիկն.	Իրիկն.
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ֆէնէր-Պաղչէսիէն մեկ.	5 10	6 15	7 50	9 25	10 24	11 38
Ֆէնէր-Պաղչէ եօլը »	5 23	6 28	8 01	9 36	10 33	11 46
Գըզըլ Թօփրագ »	5 27	6 32	8 5	9 40	10 37	11 50
Հայտար-Փաշա »	5 40	6 45	8 20	10 —	11 5	12 10
Կամուրջ ժմնմ.	6 5	7 10	8 45	10 25	11 30	12 35

ԷՍԿԻ ՇԷՀՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 122 Խառն Առտու
		ժ. վ.
Էսկի-Շէհր	մեկ.	12 20
Աղ-Բունար	»	1 6
Ալփի-Քէօյ	»	1 48
Պէյլիկ-Ախըր	»	2 34
Սարը-քէօյ	»	3 44
Պիչէր	»	4 38
Սազագ	»	5 20
Պէյլիք քէօփրիւ	»	5 58
Բօլաթլը	»	6 50
Մալըքէօյ	»	8 10
Սընճան-քէօյ	»	9 10
Էնկիւրիւ	ժմն.	10 —
		Իրկն.

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 121 Խառն Առտու
		ժ. վ.
Էնկիւրիւ	մեկ.	1 35
Սընճան-քէօյ	»	2 27
Մալըքէօյ	»	3 35
Բօլաթլը	»	5 —
Պէյլիք-քէօփրիւ	»	5 48
Սազագ	»	6 18
Պիչէր	»	7 —
Սարը-քէօյ	»	8 2
Պէյլիկ-ախըր	»	9 4
Ալփի-քէօյ	»	9 58
Աղ-Բունար	»	10 32
Էսկի-Շէհր	ժմն.	11 16
		Իրիկն.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ